

Mythologia, Francfort, 1581 - VII, 01 : De Hercule

Auteur(s) : Conti, Natale

Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre X

Ce document a pour résumé :

[Mythologia, Francfort, 1581 - X \[82\] : De Hercule](#)

Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre VII

Ce document est une version augmentée de :

[Mythologia, Venise, 1567 - VII, 01 : De Hercule](#)

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre VII

[Mythologie, Paris, 1627 - VII, 02 : De Hercule](#) est une transformation de ce document

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre VII

[Mythologie, Lyon, 1612 - VII, 01 : De Hercule](#) est une traduction de ce document

Informations sur la notice

Auteurs de la notice Équipe Mythologia

Mentions légales

- Fiche : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution - Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Images : Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ).

Citer cette page

Conti, Natale, *Mythologia* Francfort, 1581 - VII, 01 : De Hercule, 1581

Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle)

Consulté le 09/08/2025 sur la plate-forme EMAN :

<https://eman-archives.org/Mythologia/items/show/6001>

Présentation du document

Publication Francfort, André Wechel, 1581

Exemplaire Regensburg (Allemagne), Staatliche Bibliothek, 999/Hist.pol.1307

Formatin-8

Langue(s)

- Grec ancien
- Latin

Paginationp. 675-714

Des dieux, des monstres et des humains

Entités mythologiques, historiques et religieuses[Hercule](#)

Notice créée par [Équipe Mythologia](#) Notice créée le 28/12/2018 Dernière modification le 25/11/2024

Ἐτος ἐπανδυμάστηρ, ὁ πορέανθραστι δεσμοκάθελον
μαλπίμοος, κρατερῆς ἀνέκος ἡγορέντ,
σινθρητῆς μετὰ δαίτης, μέντος φαλήρης ἔχους ἐλίσση,
νικηθεῖς ἀπαλῶ λυτίμελη βρομίω.

*Omnia quis dominis, que bsi certamina scna
Vicit, qui ob viriles clarus in orbe sonat:
Ebris en turbans dubius festigia ponit:
Perfusus dulcis est ille caput Bromio.*

Habuit Hercules multa cognomina, sicut Dij ceteri, nam cum magna culicum copia esset apud Teucros, sique pro voto cefassent, quod creditum fuit Herculis beneficio accidisse, Conopius Hercules dictus est, ut ait Strabo libr. 13. conopem enim calicem vocarunt. Alexicacus, quia mala depellat: Ceramynetes, quia Parcas insectatus sit: & Callinicus præterea, Buraicus, Rhinocolustes, Hippodotus, & aliis his similibus nominibus vocatus fuit. Fama est quod Herculi antiquitus non tanquam Deo sacra siebant, sed tanquam Heroi parentabant: quod cum Phæstus in Sicyoniam profectus animaduertisset, grauereratq; ferrari pro eximis eius virtutibus diuinos honores illi non censeri, instituit ut agni iugulati pernas ad aram vicerent, & partem unam carnium, sicuti victimarum caterarum solebant, ederent, alteram Herculi tanquam Heroi parentando offerrent. omnino vero agnus uialis erat victima Herculis sacrificis, cum lupos is a stabulis depellere putaretur, ut testatur Adtipater his carminibus:

Θύελος εἰ οὐδέ τὸ ποιμένες· οὐ δίζαλακτι.

χαίρων, καὶ δρυῖσι πανεύδομος μέλιτι.

ἄλλ' οὐχ Ηρακλένος ἵνα δίκτιλον εἴ ταχινὸς ἄρνα
αἰτή, καὶ πάστως ἴνθεος ικλέγηται.

ἄλλα λύκους εἴρυε, τί δὲ τὸ πλεόν, οὐ τὸ φυλαχθεῖ,

διαυτοῦ, εἰ τὸ λύκειο, οὐδὲ τὸν τὸ φύλακος;

Mercurium facilius pastores: munere laetiis

Lararum, mox et dulcia mellia caput.

Sed non Alcides: aries vel possestur agnus.

Omnino pinguis vestis magrata Deo vicit.

Iure: lupos arcet. Sed quid magis virile, sigrex

Custodia cecidit eade, vel longue lupis?

Erat autem vetitum feminisi iure sacrificiorū, ne vel per Herculem iurarent, vel templum ingredierentur, vel sacrificiis in-

tursus deduci. Herculis nonnullos labores ita breviter conscripsit Quintus Smyrnaeus.

πέστα μέτος Νεμέη βριαρόν κατέπεφη λίστα.
Δύτερον, οὐδέρη πολυάρχουν ὄλισθες ὑδρία.
τὸ πρώτου αὐτὸν εἰπεῖ τοῖς εἰρημένοις ἔκταντι καὶ πέστο.
χρυσόφερων δὲ ἀλαζοφυματά ταῦτ' ἡγρόδια τέταρτον.
τίμπον δὲ ὅριας στιγμφυλίδες εἴσιν ιωξε.
ἔκτον, λιμαζούτες κόμιστροστόρα φράξεται.
ἔβδομον, λύγεις πολύσκοπον εἴσιν τάχηρος.
δύδεον ἵκκρητος δὲ πυρί πνοσν πλάστη ταῦρον.
ἔντατη, ἐκ φρήμας πλομήλας ἡγαντερίππον.
τηρυάντα δίκατον βόσις ἡγαντερίππον.
κέρβερον ἴνδικατον κυνίς ἡγαντερίππον εἰς αἰδία.
διδέσσατον δὲ ἐκόμοτον εἰς τάδε α χρύσων μῆλα.
τὸ τρικαϊδίκατον, τοῖον λυγρὸν ἰχνευτῶν δίδλον,
μετονυχὶ πυτάκοτα βιωλεῖστο κέρδει.

Quae carmina ita fuerunt Latinè à quodam pronunciata:

Prima Cleonas salerata a grymna leonis.

Proxima Lernam ferro et face contundit hydram.

Mox Erymanthum cù tertiaperculis aprum.

Et Erispedis quarto fuit autrea cornua cerus.

Symphalidas populis Colucres discrimine quinto.

Threseciam sexto spoliavist Amazona balsleo.

Seprima in Augia stabulis impensa laboris.

Ottana expulso numeratur adoreat tauri.

In Diomedem Victoria nona quadrigis.

Geryone exinde decimam das Iberia palmam.

Vadecimum mala Hesperidum distracta triumphum.

Cerberus extremi suprema est meta laboris.

At Quintus Smyrnaeus tertium decimum addidit laborem, hoc pacto:

Tertius hinc decimus labor est durissimus; Qua

Quinquaginta simul stupravit nocte pueras.

Cum dicant quidam tot fuisse Herculis labores, infinitos propè fuisse alij crediderunt, ut testatur Euripid. his carminibus, in Hercule insano:

τὸν δὲ γάλακτι τὸντι ρορυαπὺς ἄφε

ιταφίφρηστον παρηγάνοισι τοῖς ἴμοις

ἡ τὸ δίος φύλακτρος ὡς ὀλοίωδε,

Ιπποί δέ σφραγίς περιβόλῳ ἵκτησάντω
μῆδοι εἰπούσαι, μάχονται, τί δέ λέγεται;
πάντες γένεται λευκότες, οὐ πρισσώμεντες
τε φύνταις, οὐ γίγαντοις, οὐ πυρασκελεῖς,
καὶ ταῦροι κλεψῆ πόλιαντο ὑκέπεννοτες.
Τόντ' ἀμφίκραστον κύα παλαιμήλαστῆ κύα
ὑδεστα φονίστας, μυριάντ' ἀλλού πόνοιν
διέλλεν ἀγύιλας· καὶ ταῦρος ἀφικόμην,
πόλει παλαιρέστη κύα· τρικραστον εἴτε φάσος
ἴτως περισταμένη πόλιας εὑρυθίως.

*Anquæ feroces fascijs parvo mihi
Circumvolvito immisit, sibi lac susgerem,
Contra Ioum persrem ut horum morsibus.
Adulterus ut fuis, mihi quid est opus
Multos labores, quos rulis profarser?
Ant quos leones viscerim, fricorpores
Typhonias, ant gigantes, aut quos in quatror
Sunt crux a Centaurum genus? nam bicipitem
Repulli. Lantem hydram, canemque perculis.
Multus peraltis hinc ego laboribus
Ad inferos sui obfitos caligine,
Canemq; traxi, anistorum tartari
In lucem, sibi insessit senecte Eurysthene.*

Aque non solum homines malefici & latrones, aut feræ crudelissimæ, horrendaq; monstra vim Herculeam senserunt sibi esse formidabilem, verum etiam fama est quod cū is ad mortuam Alcestim venisset, Morte deterrita, illam marito viuam restituit, ut scripsit Eurip. in Alcest. tragœdia. Fuerunt qui putauit Herculem, non ut mitteret Atlantem ad aurea mala capienda cœlum sustinuisse, sed laboris hominis misertum, dum ille aliquantulum recrearetur. Ceterum aiunt Herculem clamam, quam ex oleastro ad Saronidem paludem exciderat, absolutis laboribus Mercurio cognomento Polygio apud Trozenios dicasse, ut scripsit Pausanias in rebus Corinthiacis. Habet Hercules multorum laborum socium Telamonem & Iolaum, qui etiam dicitur fuisse eius auriga, ut ait Paus. Hercules uxores multæ memoratur: siquidem Meliten Ægæi flumij filiam duxit, ex qua Hyllum suscepit. Ob Iolem sibi promisam, ut ait Menecrates, uniuersam Oechaliam Euryto in Ea-

bream fugiente debellavit: quia illi filiam Iolen denegasset. Habuit octo filios etiam è Megara filia Creonis, qui iussu Eurysthei dicuntur fuisse interfecti. nam in porta Electra vocata Thebana habitauit Amphitryo Thebis, & post Amphitryonem Hercules, vbi Thebani parentare consueuerant, ut ait Chrysippus in rebus Thebanis, & certamina funebria celebrare, quæ per totam noctem fiebant, nec prius cessabant, quam sol illuxisset. Alij dicunt illos fuisse ab Hercule trucidatos, cum tamen Lysimachus inquit cæsos fuisse dolo quondam hospitum. Alij asserunt Lycum regem illos interemisse. Socrates censuit Augi dolo de medio fuisse sublatos. Neque tamen minor est controversia de numero aut de nominibus inter antiquos scriptores. Nam Dionysius in primo libro de circulis ait Deicoontem & Therimachum tantum fuisse: Batus in libro secundo historiarum Atticarum Polydorum, Patrocleum, Mecistophonum, Acinetum, Toxoclytum, Menbrontem, & Cherubium nominavit: Euripides Aristodeinum, Therimachum, Deicoontem: Pherecydes libro secundo Antimachum, Clymenum, Glanum, Therimachum, Creontiadem appellat, quos in ignem ait ab insano Hercule conicetos fuisse: Æneas Argius Therimachum, Creontiadem, Deicoontem, & Deionem vocat. Herodorus bis insaniuisse Herculem inquit, ac primum eos interemisse, quo tempore non Heraclidae, sed Alcaidae dicebantur, nam Hercules nondum ita vocabatur, sed illud nomen obtinuit post superata non pauca certamina Iunonis impulsu. Fama est Herculi nupissime etiam Augen, quam Aleus pater cum filio Telepho in urna quadam positam in mare demersit, quæ postea Palladis prouidentia seruata cum urna ad ostia Caici eusulit, & à Teuthrante fuit excepta. Sed hanc deinde Hyllo filio Hercules concessit. Memorix proditum est Herculem Alcidemontis herois Arcadis filiam ad Ostracinum mōtem vitiasse Philonen nomine, quæ statim à puerperio vnā cum pucro, quem ex Hercule conceperat, feris in proximo monte vincula fuit exposita. his addidicrūt vagientem infantem pīcē vocem imitatum esse, ad quam cum Hercules, qui forte illac iter faciebat, deflexisset viam, puerum esse ratus, puellam & puerum libertavit è vinculis, ac puerum Æchmagoram nominavit, at proximum fontem ad incolumitatis seruatiique pueti & mattis memoriam Cissam appell-

appellavit, cum eissam Greci picam appellarent. Hic idem Tirynthi mœnia extruxit. Hicidem fossam per medios campos Pheneatici agri duxit ad quinquaginta stadia, per quam Olbius fluvius, quem Arcadum nonnulli Aroanium nominabant, delaberetur innoxius. erant autem tipæ altæ ad triginta pedes. Fuit deinde Hercules Omphales Lydorum Regis filiæ amore captus, quare multa viro forti indecora facere coactus est: nam qui Busiridem in Ægypto, qui Antæum fortissimum athletam in Mauritania, in Hispania Geryonem, in Thracia Diomedem superauerat: qui leones vicerat, qui serpentes vel infans suffocauerat: qui latrones, qui homicidas, qui maleficios omnes ubique singulare fortitudine sustulerat; quem neque tenebæ inferorum, neque multiplicia hydræ capita, neque celerissimum ac lethiferum Cerberi venenum deterruerat, neque vlla vis periculorum vel tantillum commouerat: idem inermi Omphalæ leonis pelle concessa inter pedissequas Omphales formineo habitu indutus sedentariam artem exercuit, ut testatur Ouid. in Deianira:

Non puderet Alcide Gistrum mille Laborum,

Rasibus calathis imposuisse manus?

Crassaque robusto deducis pollice filia:

Aequaque formosa pensa rependis hæra.

Diceris infelix sentica tremefallus habenis

Ante pedes dominae pertimuissemias.

Dum seruiret igitur Omphalæ, Cercopas Ephesi populos bello profligauit, qui aduenientes hospites suas vineas tanquam seruos fodere cogebant. Alij causam' auiusmodi reddunt, euc Hercules Omphalæ seruierit. Dicunt ab Hercule Eurytum ad accipiendam Alcestim, quam Hercules vitæ restituerat, profectum, non finis acceptum hospitio, at extra Tirynthi muros fuisse projectum; cum Hercules furore esset captus: quare vix demum Hercules à Deiphobo lustratus in grauem morbum incidit. Cum ab eo liberari cupetet Hercules, adjicit oraculum, quod sibi responsum dedit, tunc liberatum iri, si venditus per triennium seruiret, ac mercedem seniutitis præberet Euryto: quare Omphalæ Lydiæ reginæ Tmoli uxori emptus seruuisse dicitur. Fuerunt qui dixerint etum prius seruuisse, deinde absoluto seruitutis tempore ad Troiam militasse. Habuit etiam Deianiram, quam cum Acheloo collectatus

accepit, Oenei Ætoliz Regis filiam, quæ fuerat Acheloo de sponsata. Cum verò Ætoliz flumium esset Hercules cum Deianira trāsitus, qui tum fortè ob assiduos umbras maximè ex creuerat: Nessus Centaurus vltro operam suam obrulit trai cendre Deianiræ, quam cum Nesso credidisset, ipse Hercules flumium primus intrepidè traiecit. Sed cum adhuc in prima ri pa Nessus Deianiram vitiare conaretur, ab Hercule sagittis hy drae veneno infectis transfigitur: qui vt vel mortuus hostem vici ciceretur, suam vestem sanguine ac veneno illo perfusam, sanguinemq; in vasculum collectum ex vulnere Deianiræ tradidit: cū diceret illis vim inesse amatoriam, quia illa veste si indu tus maritus fuisset, optimū foret remedium aduersus amores pellicum. Is fūlūius cū prius Euenus diceretur, mox appellatus est Centaurus post cædem Nessi, vt ait Euenor in libro de fluminibus. Eam vestem ita acceptam in opportuna tempora Deianira reseruauit. Deinde cū Hercules Oechalia subacta, raptaque Iole ad Cenarum Eubœæ promontorium appulisset, aram Ioui immolaturus erexit ob partam victoriam: misitq; Licham scnum qui Herculem viciisse, & iam appropinquare nuntiaret Deianiræ. Cum verò Deianira suspectos amores Ioles haberet, vestem à Nesso captam, tanquam antidotum aduersus Ioles pellicis amores ad Herculem misit. Deinde cū pruritus immensus, & ardor, & pustulæ per totum corpus extirentur, Licham in flumium Thermopylis propinquum è petra præcipitauit: ipse tanquam igne facto & furore denique correptus, cū tantos cruciatus perferte non posset, se in pyram in monte Oeta coniecit. Aiunt Herculem conantem vestem discissam auellere, frusta carnis simul auulisse. Id cū cognouisset Deianira, sua ipsius manu suspendio vitam finiuit. Apollodorus à Pæante succensam fuisse scribit pyram, quā Hercules moritus cōscenderat, quare sagittas dono acceperit. Communior est tamen opinio quod Philoctetes canū fuerit hæres, quia Herculem apud Dyrrachium flumium sepeliuerit. Alij dicunt Deianiram non suspendio, sed Herculis clava se interficisse, relicta filia Macaria, quā ex ipso Hercule suscepserat. Scriptum reliquit Lucianus in Hermotimo vñsum fuisse quidquid mortale fuit Herculii, & humanam labem, vt ita dicam, in ea pyra concrematam: quod erat diuinum, in cœlum ascendisse: ut præclarè testatur Byzantius Philippus his carminibus:

¶

Ἄλιστον οὐδὲ μίας θῦρ' ἀπλίτον ὄλιστον οὐδὲ φέλιον,
καὶ τῷρος κάπεν οὐδὲ μαρτίτας οὐδὲ γίνωσκεν.
Ζωτῆρά λέκκαστας, πώλης διομήδεος οὐδὲ λούς
χρύσεις μῆλος κλάσσας, τυρουόλιον οὐδὲ λαζήον.
Αύγανις οὐδὲ αἴσιος κεμάσσον φύγειν ἐκτίεσθαι σφυτόν
κισσφέρον οὐδὲ γέρμανθόν οὐτός οὐδὲ μητρούχον.

Dextræ scena Nemor petiit mea; perdidit hydram,

Etsa autem: malas inde cecidit apri.

Balbene est capte sunt aurea mala relata;

Geryoniisque boves, & Diomedus equi.

Angas me non fugis, non cerua, volacres;

Cerberus eductus: nunc sed Olympus habet.

Relicti sunt autem multi ab Hercule filii. Siquidem & Afer ille, à quo Africa vocata est, genitus fuit ab Hercule: & Acelus, à quo urbs Lyciae Acela fuit dicta, filius fuit Herculis & Malidis seniis Omphales: & Bentus, qui Bentesio postea Brundusio nomen dedit, ut scripsit Diocles in mutatis nominibus urbium: & Lanius & Camirus ex Iole suscepit: & Lydus, à quo Mæonia Lydia dicta est, ut à Camiro Camirus prius urbs Rhodos: & (ut quidam voluerunt) Lamus ex Omphale: & Hyllus è Melita Aegæi filia fluminis, quæ insulae & oppido in insula nomen dedit: & Scythes, qui nomen dedit Scythæ, quem suscepit è muliere Semiuiperæ: & Hylus è Deianira: & Sardus, à quo Ichneuta Sardinia postmodo vocata est: & Olynthus, qui nomen dedit ubi à se extinctæ: & Macaria, à qua Cyprus vocata est: & Hippolochæ ac Bdella, ut alios multos silentio prætermittam; quippe cum multas rapuerit ad libidinem. nam Astydamiam ottulo patre Ormeno rapuit, è qua nouem filios suscepit: & Astyochium, de qua suscepit Tlepolemum: & Pyrenen in Pyreneo monte ab ipsa vocato comprecessit, filiam Bebrycis, quæ fuit postmodo ibi sepulta. Hercule vnum ex duodecim Diis Graecis finisse testatur Herodotus in Euterpe: Η' ραχαῖος δὲ τὸς,
τίκτοντι λόγον πίκεσθαι: εἰς τὸν διούδεκα διόν: de Hercule autem quod ὅντι εἴσεται εἰς duodecim Dijs. Qui etiam Dionysium & Panam & Herculem omnium Deorum maximè recentes à Græcis finisse existimat scribit. Alij hunc vnum ex Idæis Daëtylis finisse censuerunt, alij primi Iouis, alij tertij filium. quod ideo accidit, quia plures Hercules fuerunt, ut testatur Cicero libro tertio de natura Deorum hoc pacto: Quanquam, quem

potissimum Herculem colamus, scire sanè velim: plures enim
tradunt nobis iij qui interiores scrutantur, & reconditas literas: antiquissimum, Ioue natum, sed antiquissimo item Ioue.
nam Ioues quoque plures in priscis Græcorum literis inuenimus. Ex eo igitur & Lisyto est is Hercules, quem concertauisse cum Apolline de tripode accepimus. Alter traditur Nilo na-
tus, Ægyptius: quem aiunt Phrygias literas conscripsisse. Ter-
tius est ex Idaris indigenis, cui inferias offerunt. Quartus Iouis
est & Asterix Latona sororis, quem Tyrij maximè colunt, cu-
ius Catthaginem filiam ferunt. Quintus in India, qui Belus di-
citur. Sextus hic ex Alcumena, quem Iupiter genuit, sed tertius
Iupiter. Cum tot fuerint Hercules, omnium reliquorū res ge-
stae vni Alcmenae filio tribuuntur. Hunc eundem inquiunt de
tripode cum Apolline decertasse, cui cum Delphos venisset, vt
ob mortem Iphiti expiaretur, Xenoclea Dei interpres respon-
sum dare noluit, quod esset ex deo pollutus. Tunc igitur Hercu-
les sublatum è templo tripodem asportavit, quem cum re-
porteret Apollo, grauis pugna fuisse commissa, nisi Latona & Dia-
na Apollinem, Minerua Herculis iram placasset, vt ait Pausan.
Phocicis. Fuerūt qui dicant Hercules ad triginta fuisse. Dicun-
tur cōplures fuisse filij, quos ex varijs mulierib. Hercules suscep-
perit: quos omnes hic recensere foret superuacancum, cū mil-
tos connumeraret Apollodorus Atheniensis lib. 2. Bibliothœc.
Postea verò quā inter Deos fuit receptus, illi conciliata est Iu-
no, atque Heben filiam in matrimonium dedit, quorum nu-
ptias Plato præstantissimus poeta comicus commentorauit.
Memoria proditum est ab Ibyco calida lauacra inuentū fuisse
Herculis, quibus ille diurno labore defessus plurimum vte-
retur, quæ sibi à Vulcano fuerint indicata. At alij, inter quos Pi-
sander, ea Minerue munus Herculi data dixerunt. Primus o-
mnium mortalium ciuitates dicitur Hercules facere inuenisse,
& inuentas additis populis adauxit, certaminaq; instituit, cū
ceteros mortales vi corporis antecelleret, vt ait Strabo lib. 8.
Hūc aiunt præterea voracissimum fuisse, quippe cū per Dryopas
iter faciens, quo tempore pincerna pugno occiso necesse
fuit cū Deianira ē regione Oenei exulare, vt diximus, filium fa-
me infestante ac Licha pedagogo illum requirente in Thio-
damantem inciderit, taurum Thiodamantis arantis a iugo so-
lytum iugularit, & totum eodē die deglutiuerit apud Dryopas

cum

cum id est, prius fecisset apud Litidum urbem. Quamuis a-
iunt nonnulli parum est, tamen à Thiodamante petiuil-
se, quod cum ille negasset, ut sunt multa ingenia ruiticorū. Her-
cules iratus alterum e bobus à iugo soluens Dijs mactauit, atq;
coniuium fecit. eius iniuriam & ingluviem & voracitatem i-
ta expressit Callimachus in hymno in Dianam:

ἐγενέτο τοι ερυγίη περύποδεσ φύε γυαθιαθέετ
παλαιτάς αἰνφαγίης ἵτιοι πάρα μεθὺς ίκενη,
τῆτοτε αἴροτε πάστοι συνίντετο θεοδάμαντι.
Non hic in Plurymia sub quercu membra leuatus,
Atq; Deus fallit, sic edax minus: alius at illa
Est eadem, taurum qua quondam Thiodamantis
Edat planitem cum lati scinderet agri.

Quæ sanè non minor fuit, quam illa Daphthidis, quæ est apud
Sobrium in his:

Ἐτοε δὲ ίκενη πάτε παράπλασες νόβετ,
μητρὸς δὲ ὀπίας ἡ τηκοῦσ' ἴτισαπα
ἔδει μίναστες πρᾶτε οὔτε κατεψιλίετ.
Τῆτοι δὲ βραχεῖσις ἡμέρας, πίνεθ' ἄμα
καλοτετροπιῶ τὸν θλαμφορον πίθον.
Hic filius quis natu meus est nōthas,
Cuius parentis illa scit qua hunc edidit;
Cistae vorat tres ille totas rapinum
Parvus die: mox ebibit magna merum
Simul metretæ seu magis decamphors.

Nam mirificam fuisse Herculis voracitatem vel illa nobis pos-
sunt esse argumento, quæ scripta sunt à suavissimo poeta Epi-
charmo in Busride his carminibus:

πεῶτες μίνατοι έστοντες νηταποθάνετο.
βρέμε μίν ὁ φάρυξ εὐθεῖς, ἀρσεψη δὲ αγνάτος,
τεφρὴ δὲ ὁ γέμφως, τίτηργος ὁ κωμόδων.
οἰζύδηται πρίνοι, κανεὶς δὲ ζατος,
τῆτηραπόδων μίν ξέδινηπον.
Illum si edentem videris, strepunt gena.
Instans sonat guttur, sonat maxilla dens
Strides canimus, sibilant narres, mones
Aures solent armenta sicut, handminus.

Fama est Hercules in Triphyliam regionem Eleorū profe-
ctū habuisse controversiā de voracitate cū Lepreō Pyrgi filio,

ut inquit Hesiod. in Ceycis nuptijs : atque , cùm . . . erq. bouem in epulas occidisset Lepreus . . . hilo sunt tardior aut imparior edendo inuentus; sed cum post epulas vētum esset ad pugnam ob indignationē armulæ virtutis , Lepreus cecidit ob vim Herculeam. Cum vero mœstus Thiodamas amissō taurō recessisset , multaque fuisse Herculi ob illam iniuriam imprecatus , manxit postea ritus apud Lyndios ut bos arator cum multis diuinum imprecationibus Herculi cognomine Buthoenæ manaretur. Postea vero fertur Thiodamas in urbem Dryopum profectus Dryopas ipsos armatos in Herculem eduxisse , in eamque necessitatem compulisse Herculem , ut vel Deianiram armare necesse fuerit , quæ etiam dicitur in mamilla fuisse lœsa. atque cum hos demum superasset casu ipso Thiodamante , rapuit eius filium Hylam in servitutem , ut scripsit Pherecydes lib. 3. Post verò propter latrocinia vniuersam illam nationem ad Trachinem Thessalicam urbem duxit ad habitandum , & ad montem OEtā , qui montibus Phocidis est vicinus. Habuit ipsum Hylam inde in delicijs , ita ut nemo propè fuerit mortalium ab eo tempore , cui nomē Hylæ fuerit ignotum. nācūm vna cū Argonautis in Colchidē navigaret , Hylaq; aquatū missus , fertur in Cium vsq; excucuruisse ad Hylam requirendum , quoniam ille post certū probabile temporis spatiū non amplius redire visus est. Scriptū tamē fuit ab Ephoro in lib. 5. quod Hercules sponte manxit in Lydotum regione Omphales causa. Dionyssius Mitylenæus neq; illū in Colchidē suscepisse quidē navigationē inquit , nedum non op̄ tulisse Iasoni in ijs quæ tractauit cum Medea. Herodotus & Herculem & alios nonnullos heroas exemit ex illorum numero , qui fuerūt participes illius Colchicę expeditionis. Hesiodus in Ceycis nuptijs Herculem ipsum exiuisse aquatum in Magnesiam scripsit iuxta vocatas Aphetas , quæ ita dictæ sunt , quod ibi relictus fuerit. Anticlides lib. 2. retum Deliacarum Hylū Herculis filium amissum fuisse scripsit , cùm misserit aquatum , neq; amplius revertisse nam profecto neq; mirum est Herculem id in Thiodamantem commisisse , cùm in multos fuerit iniurias , & ob negatam sibi Iolen denastaret Oechaliām , Hylamq; catatum tam celebrem habuerit , ut nemini Hylæ nomen sit ignotum : cumque ebrius fieri nonnunquam consuecerit , ut testatur Damagetes his carminibus :

vītē

betum ad se adducere. Hunc fabulati sunt quinquaginta habuisse capita tria canina, reliqua & caudam draconis. Hercules igitur sacrificiis Diis ritè peractis in Tænato promontorio austrum subiuit, traectoque Acheronte, & reliquis inferorum fluminibus, Theseum super saxo sedentem & Pirithoum invenit: sed quia sponte & consultò Pirithous eò accesserat, illum ibidem reliquit. Theseum, quia necessitate coactus fuerat, liberavit. Tum Menœtium Ceuthonymi filium, inferotum babulcū, quia captivo Herculi Cerberum repugnaret, intermitnam vbi colluctari cum illo incepisset, ita Menœtiū Hercules obstrinxit, ut omnia eius ossa confregerit. Inuenit autem Cerberum in lumine inferorum, qui viso Hercule statim ad solium regis inferorum configit: quem pelle leonis & thora-
et tantum munitus Hercules cepit, quamvis nullum esset eius mortis remedium, cum subita vis veneni vel in ossa continuo penetraret. Fabulantur Herculem cum ad inferos descendere, in ipsa fluminis Acherontis albam populum inuenisse, atque ex eacor onam sibi fecisse, ut testatur Olympionicus in libro de plantis, cuius pars foliorum exterior ob inferorum locorum caliginem facta est nigra. mansit postea inde consue-
tudo ut sacra arbor illa Herculi putaretur, & in sacrificiis Her-
culis coronarentur sacrificantes ramis populeis, & (ut scripsit
enarrator Theocriti) præmia etiam vñctoribus certaminum in
coronas parabantur rami populei, quia multa certamina Her-
cules absoluisset. Cerberum igitur per Trozenē ad Eurysthe-
um deduxit; quem scriperunt Euphorion & Herodotus per
Heracleam, quam Acherusiam vocant incolæ, adductum, atq;
cum primum lucem sensisset, vomuisse, ex quo vomitu natum
fuit aconitum. est autem aconitum herbae radix parua, similis
gramini, cuius potus est amarus, atq; totum os stypticum fa-
cit, & mordet, spiritum incidit ob frigefactum pulmonem,
vætem implet flatibus, crebramq; percussionem excitat circa
tempora, hominesq; facit amentes & stupidos, ut scripsit Cy-
reniacus Apollodorus. quod aconitum ita vocatum fuit, ut ait
Theophrastus in 2. plant. qd in aconis siue cotibus fuit inuentum,
quas cotes alij in Heraclea, alij in Tanagra, alij in Hermione
nasci dixerūt. dictum est aconitum pardalianches præterea &
myoctionū, quia parda - & mures enecet. Fuerūt qui dixerint
Cerberū ad Eurystheū ductum statim iussum fuisse ad inferos

teressent: quia sicuti Herculū cūm boues Geryonis per Italiam duceret, respondit mulier se aquam dare non posse, quia scēminarum celebraretur dies, neque ex eo apparatu fas esse viris gustare: qui sacrōrum ritus seruabantur in Italia. erat autem illa sacrōrum cōsuetudo, vt inter sacrificandum Deorum Laudes, & res ab iis Dīs humano generi vtiliter inuenientur, vel praeclarē gestrō cantarentur: cuiusmodi est id apud Virg. libro 8. Aeneid. quod recitatum est à nobis lib. primo, cūm hymnorum antiquorum usum explicauimus. Mirabile est autem illud, quod scribitur à Corn. Tacito hoc pacto libro 12. interea Gortazes apud montem, cui nomen Sambulos, vota Dīs loci suscipiebat, præcipua religione Herculis: qui tempore statuto per quietem monet sacerdotes ut iuxta templum equos venati paratos fiant. Equi vbi pharetras sagittis plenas accepere, per saltus vagi nocte demum vacuis pharetras multo cūm anhelitu redeunt. rursus Deus quas sylvas pererrauerint nocturno visu demonstrat, reperiunturque fusæ passim feræ. Aegyptiacarum rerum scriptores affirmant Aegyptiū Herculis magistrum fuisse Linum, cūm qui prior rhythmos & melos inuenit, maximeque in poetica facultate excelluit. eius tres discipuli celebres præter ceteros fuerunt, Orpheus, Thamyris, & Hercules. Aiunt Herculem ingenio paulo tardiorē cūm per plagas ad disciplinam impelleretur, cithara interemisse magistrum. Deinde grandiorē factum cūm excelleret insigni fortitudine, diu peragrasse, columnamque in Libya statuisse: quem dicunt etiam bellum aduersus Gigantes cum Dīs gefisse. is videtur cum Aegyptio minimè conuenire. Nam Gigantes natū sunt ante Troiana tempora, vel postiis, ut aiunt Graci, cum prima generatione hominum, quod tempus continet quædam milia annorum. clava enim & pellis leonina conuenit antiquissimo Herculī, quod illis temporibus arma nondum essent inuenta, atque pugnaretur lignis, & corpora protegente pellibus feratum. Dicitus est (vt aiunt) nō quod per Iunonem gloriam natus sit, vt scripsit Matri, sed quod alter alterius iunior res gestas imitaretur, cui rei argumēto est quod terram multis feris expurgari, cūm vel ante Troiana tempora maxima pars terræ esset facta habitabilis ob cultum & frequentes ciuitates. Hec ferè sunt, aut non multo plurahis quæ ab antiquis scriptoribus de Hercule commemorantur: quæ quoniā

quoniam sunt in ore omnium, breuiter recensere volui, neque in rem in mentibus omnium confirmatam superiusca-
nica adducere testimonia. Ceterum Eurystheus post mortem
Herculis ob metum coniurationis, ac memor illarum iniu-
dium, omnes Heraclidas infuscatus est, quos, cum Athenas
confugissent, mox ab Atheniensibus per legationes expetiuit,
belum etiam minatus nisi suis legationib. dedetentur. Iolaus,
qui iam mortuus fuerat, audita apud inferos tam fœda Eury-
sthei petitione, dicitur veniam & facultatem reuiscendi in
visionem Heraclidarum à Platone impetrasse : quare reu-
iscens trucidauit Eurystheum, ac statim postea remortuus
est.

Nunc quid per hæc significetur, breuiter inquiramus.
Hercules, quem gloriosum ob Iunonis odium possumus in-
terpretari, Louis & Alcumenæ dicitur fuisse filius: qui sanè nihil
aliud est, quam probitas, & fortitudo, & virium præstantia
tum animi tum etiam corporis, quæ vniuersa vitia ex animo
depeñit & profligat. Paret hoc autem ex ipsorum nominum
interpretatione. dictus fuit primum Alcides, quia ἀλκὴ vim si-
gnificat idemq; filius Alemenz, quippe cum αλέας etiam stre-
nitatem significet. Hercules igitur sine animi fortitudo, stre-
nitatis & Louis diuinæ scilicet bonitatis filius, sibi gloriam
immortalem apud vniuersos homines comparauit ; quod
cum fecisset Iunonis stimulo, merito & à Junone & à gloria
nomen obtinuit. Est enim H' en Iuno, at κλεος gloria. Alij nul-
lam Iunonis mentionem fecerunt in hoc nomine explican-
do, cum gloriam fuisse vniuersis mortalibus Herculem dixe-
runt, sicut illud oraculi responsum significauit:

ἴα γαρ ἀνέρ πυσι φίρων κλεός ἐφειτο τῆς τῷ Ηράκλετῳ.
Gloria semper erit mortales inter homines. Alcs de tibi.

Et illud;

Ἡρακλέων δί τοι φίρος επάνυμον Ιερομάζει.

ἴα γαρ ἀνέρ πυσι φίρων κλεός ἐφειτο τῆς τῷ.

Te vocat Heracles clarus cognomine Phœbus

Quod tuus perpetuum mox gloria vives in eternum.

Alij autem r̄ēs ἀρτη̄s à virtute scilicet hoc nomen deductum
crediderunt, cum Hercules fortitudo sit, & prudentia, & ratio
que est nobis, & constantia: quæ quoniam sine diuina boni-
tate, optimoque animi affectu nemini contingunt, idcirco

Iouis filius Hercules dictus est, & Alcmenæ sive constantiae. omnis enim probitas & patientia indigeret in rebus aduersis, aut in voluptatibus superandis & diuina bonitate tanquam duce, qua gubernetur, cum nulla vis humana satis sit per se potens. Illa vero quæ de ortu Herculis & Eurysthei traduntur, ad vim astrorum spectare ego crediderim: quod esset felicissimum orum planetatum in loco fortunato coniunctio, quæ imperium portenderet, cum nasceretur Eurystheus: ac cum Hercules, glorioſa quidem, sed interueniente alio planeta, laborum & periculorum plena. cum vero vis illa siderum claram agat in nobis, nosque imbuat pro vi & natura primi aeris, quem nascentes haurimus, datus est locus fabulae, quod Iupiter iuravit, ut qui primus nasceretur alteri imperaret, & quod Iuno cum retardasset Herculem, eiusque ortum in decimum mensem prorogasset, facit ut hic parere cogeretur, semperque aduersariam lumen habuerit. Nam si quis natus fuerit sub felici siderum horoscopo, ita affecti aeris primum vim hauriens, ad ea propensus est ad quævis illa siderum impellir: quod si maligna vis illa sit & stellarum coniunctio, moderatione consiliorum in melius veriti potest. Fuit à Chirone semiuiro & semibelua eruditus, quia principem oporteat & legum & armorum vim æ tempora cognoscere. Alij sic interpretantur, quod Iupiter sumpta Amphitryonis forma Herculem generauit, quoniam homo sit tanquam instrumentum, at vis diuina ac siderum tanquam opifices ad procreationem clarorum virorum. nam neque Hercules, neque quispiam illustris esse potest sine Ioue, quoniam omnis potestas, omnisque præstantia solo sit à Deo. Parentum autem beneficium quia minimum est si cum beneficiis diuinæ bonitatis conseratur, ideo dictum fuit, quod Hercules est Iouis potius, quam Amphitryonis filius. Primum igitur omnium periculorum fuit Herculi propositum geminorum anguum, cum adhuc esset parvus. quid per hos angues intelligamus? æmulationem virtutis alienæ, quoniam subfrigida propè omnis est virtus, quæ ad alicuius imitationē non contendat. Omnia laborum igitur meritò fuit initium Herculi ab anguis, quoniam cum puer adhuc esset, gloria & rebus gestis preteritorum Heroum ad illos virtute sua vel imitandos vel etiam superandos inflammabatur: quippe cum omnis virtutis, omnisq; nobilitatis initium sit in teneris animis apparent.

apparens æmulationis ad virtutem vestigium. ubi quis sit ut
ita fuerit ad virtutem incitatus, primum omnium monstrorum
superbia & ira & arrogantia & furor animi placandus est,
qui leo est Nemeanus, & in sylva inscitiae nostri animi pascitur,
omnesque virtutes populatur. Neque tamen post placatos hos
animorum motus, tranquillitatem per vniuersam vitam con-
sequimur, cum multe voluptatum infidiae aduersus nos insur-
gantur circa post placatum leonem, Thespis filiae oblatæ sunt
Herculi, quas una nocte omnes constupraret. Quid Minyas,
aut Lycaon, aut Centauros, aut apes domitos, aut equos Dio-
medis in hospites suientes esse credamus, nisi crudelitatem &
omnes illegitimos animorum motus repressos? Quid The-
seus est, aut Prometheus, aut alij complures à presentibus ma-
lis liberati, nisi viri boni liberalitatem & beneficentiam in o-
mnes iniquè oppressos conuenire? nam duæ sunt iustitiae par-
tes, una ne nos iniuriam inferamus, altera ne inferri ab aliis pa-
tiamur, si possimus, & iniquè oppressos subleuemus. Sed quo-
nam omnib. in negotiis pernecessaria est temperatia, quia ex
uno quouis scelere multa turpia oriri solent, dictus est Hercu-
les hydræ capita omnia uno tempore extinxisse. Idem sue per-
eguationis terminos columnas in Iberia in extremis Gadi-
um oris statuit, quia nullus locus virtuti sit inius, cum virtu-
tis gloria vel ad extremos homines habitatæ teneat perueniat.
Hic idem post tot superata pericula, post tot latrones de me-
dio sublatos, post purgatum horrendis monstris orbem terra-
num, Omphalæ amore captus multa turpia, & primis rebus ge-
bris indigna commisit. cur hæc literarum monumentis tradita
sunt aut cur ad posteros transmissa? ut nos commonescerent
antiqui sapientes viro bono semper esse vigilandum, quia si
parumper oculos à virtute deflexerit atque conniuicat, ab ap-
petentia tanquam à rapidissimo flumio, ad libidinem, & ad il-
legitimas voluptates defertur, suscepimusq; natura prolabitur. Hic
proprietate muliebres amores postea in crudelissimum mortis ge-
nus incidit, quoniam voluptatum finis est omnium dolor &
misericordia. Ob præclaras virtutes primum ut Heros, deinde ut
Deus post mortem ab hominibus cultus fuit: quod omnis vir-
tus inuidiam in se concitat: qui enim virtutem superare alio-
rum se non posse sperant, tum demum se felices arbitrantur,
si illam aliquantulum saltem dicendo obscurant. at ubi cœllar

cuius autor virtutis, tunc etiam inuidia cessat inter mortales,
maiorque gloria virorum bonorum post mortem enitescit.
cum igitur vel appetentia rerum suarum & illegitimarum,
vel inuidia mortalium res gestas cuiusq; opprimere & obscurare possit, meritò dictum est id ab Euripide in Andromache.

χρὶ δὲ τὸν αἴτιον ἀπειρόποτον
πειθαρεῖσθαι τὸν πελοποννήσον,
ἔτους περίπους ἑπτάκα καὶ τέτω.
Nullum beatum dixeris mortalium,
Supremus autem quād dies luxerit,
Et non eris quo pacto adiunxit inferos.

Fuerunt tamen nonnulli qui res ab Hercule gestas ad hispaniam retrorsint: sicut illud est de Augia. Dicitur Augias Solis fuisse filius, tantumque habuisse armentum, & tot greges, ut maxima pars agri simo obducta otiosa & inculta esset: nam quidam tradiderunt ibi stabulari eōsueuisse tria milia boum, quod stabulum nunquam fuerat purgatum. Hercules igitur vel aliqua parte agri, vel alia quavis mercede sibi promissa Alpheum fluum in ea loca divertit, omnemque simi copiam deluit. Deinde cum regio ad fertilitatem rediisset, stabula Augiae purgasse dictus est. Augias mercedem illi negauit, quia videretur nullum propè laborem sustinuisse iis stabulis purgandis: nam insulū plerique non animi, sed corporis viribus, & laboribus præmia proponunt. Eodem pacto Geryonem tricorporem dixerunt, quia tres essent fratres vnanimes & consentientes in omnibus, vel (ut putarunt alii) qua tribus insulis Hispaniae adiacentibus imperaret, Ebus scilicet, & minori, maioriisque Balearicæ. Hic cum nauibus, terrestribusque copia plurimum posset, dicitur habuisse canem bicipitem. Antrum Libicum ob peritiam loci vincere in regione non potuit, at extra patriam facile superauit. Fuerunt item qui hydram multorum capitum fratres multos concordes crediderint, quorum uno extinto multi videbantur insurgere propter apparatus bellicos semper recentes & validiores. Quod attinet ad mala Hesperidum, & ad Atlantis laborem, dicunt Atlantem magistratum gerente in quandam terrum maximarum aliquando incidisse difficultatem, qui Herculis sapientissimi honiinis consilio rem præclarè transfigisset, tres oves Herculi largius est: quod munus, ut sciebant ea tempora, nō pa-

rum erat honorificū: cūm vero māla & oves sint, & mala frumentus apud Græcos, locus datus est fabulæ: atq; ad harum fabularum cognitionem non parum pertinere illam epistolā putavimus, quam superioribus diebus ad virum clarissimum Senatorem Venetū Matthæum Bembū misimus. ita vero se habet:

Quod redit ad Musas à tanto pondera rerum
 Quantus res patris imposuit tibi publica latore
 Nam labor assiduus ferrur domitare leonet.
 Hinc imber alterne lucti succedere noctes
 Natura alma parens fernandu prouida rebus.
 Hinc & Atlanteos humeros recreasse labantes
 Discitur Alcides, tenuit cūm pondera mundi.
 Fabula sustinuit quod Atlas flammantis culi
 Astræ magistratus, & publica pondera gestit.
 Credemus multo est cunctis felicior unus
 Quis faciles sine lite dies, sine murmure vulgo
 Praterit, hanc insuffit varias audire querelas.
 Si quis in humana rebus felicior optat,
 Rusticus expedit dum torus despat amnii.
 Velnihil est homini felix, velsola quies est:
 Quia nulli sinceratamen conceditur: ac te
 Vela sollicitant, vel amici incommoda semper:
 Et si alibi excreta vellentur comere sylua,
 Consurgunt alibi. Sunt quos non vlla fatigat
 Ambitio, sed vexat amor furiosus habendi,
 Nec quidquam se oculis auro incundine offert:
 In quo congesto mox credunt esse quietem.
 Falluntur miseris mens est qua sola quietos,
 Sole facit claros. argenti splendor & auris,
 Prædias, nobilitas, animo depellere curas
 Non possunt, populi aut fasces, aut purpura Regum.
 Nec tamen una potest animum fecisse serenum
 Contemptrix auri mens, ambitione remota.
 Hac ubi festari, discrimina plurima festa
 Occurrent, animisque trahent huc semper, & illuc.
 Si quem fugit amor nummi, si fugit honorum,
 Blanderur somnus, somnum, Venerisque cupido:
 Aut vestam infestat furor implacabilis ira.
 Turpe quidem vincere his animorum mortibus, sic

Principis obstat: subeat te cedere nolle
 Fluctibus irarum: facilis medecina reperta est.
 Si quicunque rapit gravis impetus, hac patiare
 Delecta ratione trahi, velut orba magistro
 Aequora percurru pelagi spumantis puppis,
 Quocunque arbitrium ventorum detulit: atque
 Malta facis, qua peccatum fortasse pugebit.
 Nil aliud Scyllam est ravidis visitare per undas
 Succinctam canibus, nil et visitare Charybdis.
 Hic animi furor est Cyclops, qui mentis in antro
 Delites, hunc tu vincere dolis hunc spiritu adire,
 Hunc ratione doma, sic vestitus denique discepsit
 Qua ira hospitiu: quam sit crudelibus almissus
 Iupiter hospitisbus vindicta, nam siccata tyrannos
 Pandos fata iubent. Dis sucedere tellus.
 Herculeus labor, et nodoso labore clausa,
 Nil sinist horrisimum: vel que Minosa Creta
 Monstra domat, fertur de Diu et natu fierique.
 Si domites iram, vincisq; et carcere franes.
 Inde voluptatum illecebra, blandique susurri
 Circumstant: simul ista ribe visitare necesse est.
 Ne te Sirenum cantum, ne poccia Circes,
 Inuerts faciunt variarum in monstra ferarum.
 Vita hominum infelix, quod circumsepta tenetur
 Hostibus innumeris: occumbere turpiter aut est
 Cuique opus, aut magnam referre Victoria laudem.
 Barbaricus quid enim denique proderit armis
 Qua sol consurgit, vel liberi conditum undis,
 Imperio regere: aeternum si pectore bellum
 Victorem infestet: captiuum blanda Voluptas
 Si trahat hunc, nullam meruit Victoria laudem.
 Oria solus ager, tranquillaque tempora vita,
 Vincere qui norit surgentia pede monstra,
 Ex animo curas et propulsaris inanes.
 Forte magistratus transalio tempore ducis
 Oria primatus: primatum munera possunt
 Pieridum mulcere, domestica forte requirit.
 Res dominis curam: curam concede parumper,
 Denique si cessat cui rerum publica cura,

Ille magistrum in sece exerceat, & quo
Tempore praevisor transfigit, ponderet, alla
Omnia si recte, nuncam Diis immolet agnam.
Hic valeat intrepidus cælum, sed eisq; Deorum
Suspicere; implacidis hic se committere ventus.
Fortuna furias, & inenarrabile fulmen
Alma lous remnit Virtus sibi consciarecti.

Verum, ut ad mala Hesperidum redeamus, quidam dixerunt à nymphis Herculi fuisse donata, cum draconem custodem ce-
cidisset, quia Draco pastor fuerit violentus planè homo, & im-
mitis aduersus omnes. Huius oves mala dicta sunt aurea, cum
essent oves aurei coloris. Cum post omnes victorias, post tot
terre, marisque labores, post superatos tot latrones, tot male-
ficos, tot violentos hospites, ipse Lydonum reginæ tam turpi-
ter seruissse dicitur: qua magis periculosum est ne voluptati-
bus, quam difficultatibus, plenunque vincamur: magisq; glo-
riosum est scipsum vincere, & animi impetus refrenare, quam
vniuersum terrarum orbem sibi subiçere. Neque quisquam
vir bonus planè dici potest, nisi qui per summam innocētiam,
vitæque integratatem suos dies usque ad extremum transege-
rit. Alij nihil aliud esse Herculem, quam solem crediderunt,
qui propter imagines Zodiaci, duodecim labores absoluissse
dicitur: cuiusce rei illud argumentum faciunt, quia Geryon
filius Callirhoes & Chrysaoris, siue Pegasii filius, ipsa est hyems.
huius boves Sol ab Oceani extremis partibus in habitatas ter-
ras adigit, quia tonitrua & fulgura & fulmina ex humoris ex-
halatione nascuntur, & ex Oceano præsertim. Dicitus est enim
Geryon à πέρηφαντι, quod fremere significat, quod propriū
est hyemis. Cum verò sol omnia accedens per signiferum ad
orbum excitet, ac pubescere faciat, idcirco Heben illi uxorem
à Iunone ab acris temperamento scilicet datam fuisse dicunt.
Alij crediderunt per Geryonis fabulam, qui multa crura & ple-
rasq; manus ac oculos haberet, quæ unico consilio gubernar-
rentur, concordiam ciuium significari, quæ inexpugnabilis
propè efficitur ubi omnes iustis animis in vnum consipitatisint,
velut ait Plutarchus in Politicis. Atq; ut summatim colligam,
illa que tradita sunt de Hercule, non solum ad Solis naturam,
sed etiam ad humanæ vitæ institutionem, tradita sunt: quippe
cum frustra alioquin laudes Herculis commemoraretur, cum

illa monstra, quæ dicuntur ab illo fuisse domita, neque ita esse potuerint; neq; si fuissent, nobis obessent, vt ait Lucretius lib. 5. in his:

*Quid Nemæus enim nobis nunc magnu[m] liat[us]
Ille leonis obesset, & horrent Arcadæcum sicut
Deniq; quid Cretætaurus, Lerneaq; pestis,
Hydra venenatis posset scallata colubris?
Quidve triplex tora ter geminiq; Geryonai?
Quid Diomedus equi spirantes naribus ignem,
Thracob, Bistons asq; plaga[re], atq; Isonara propter,
Tantopere officerent nobis? & cuq; rimende
Inquinibus Arcadia vulneres Stymphalia colentes?
Aureoq; Hesperidum seruans fulgentia mala
Asper, acerba tuens immans corpore serpens,
Arboru amplexu flirpem? quid deniq; obesset,
Oceanis propter latus pelagiq; sonora,
Quo neq; noster, id est quisquam, nec barbarus audet?*

Quod si quis ea quæ dicta sunt à nobis hactenus, diligentius considerauit, patebit profectò tum ad mores & ad vitam hominum rectè instituendam: tum etiam ad Solem, illa quæ narrantur de Hercule, spectare. Ac de Hercule satis, nunc de Achelooodicamus.

De Acheloo.

C A P. II.

ACHELOVS *Etolix* Rex fuisse dicitur, qui in *Thoante* fluuij vocato, vt ait Strabo lib. 10. è Pindo monte orto, *Aetolianamq;* ab *Acarnania* disternitatem, & in sinum defluente, *Maliacum*, mersus, fluuij nomen dedit: qui fluuius ab ipso rege postea fuit Achelous nuncupatus. Plutarchus in libello de fluminibus *Thestium* à *Thestio* Marris & Pisidices filio vocatum fuisse fluuium scribit: qui Achelous postmodum ab Acheloo filio Oceanu & Nymphæ Naidis ibi merso fuit vocatus. Hic fluuius in mare Echinadum insularum influit, vt testatur Herodotus in Euterpe: quarum dimidium propè continentem fecit. Alcatus Oceani & Tereæ filium esse sensit, ac Hecatæus Solis & Tereæ Nymphis in primo *Hercleæ*, *Thetidis* & *Tereæ*. Fabulantur hunc fluuium *Deianiram* Oenei *Aetorum* regis filiam in matrimonium poposcisse, quæ etiam sibi fuerat promissa: verùm cum Hercules in agrum Calydonium

fuit Augias se decimam partem omnium animalium esse datum, si eodem die stabulū illud purgasset: quod id fieri non posse vlo pacto videbatur. Deinde cum Augias pro purgato stabulo se mercedem daturum negasset promisisse, ab eodem Hercule sagittis conficitur; filiusque Phyleus, qui Dulichium profugerat, quoniam iniquum esse facinus patris dixerat, in regnum patri adiuuante Hercule successit. Fuit autem Augias Solis filius, vt dicebatur, vt alij putarunt Neptuni, vt alij Phorantis & Hirmines, vt alij Nyctei, alij Epochi, è cuius oculis radij solaribus similes effluere dicebantur. quamuis quidam putarunt post absoluta certamina duodecim Herculē bellum Augiæ intulisse, at non post factum continuò ob denegatam retentamque mercedem. Augia verò cælo Hercules è polijs Eliis certamina Iovi Olympico instituit, quæ Olympia appellavit: quæ quinto quoque anno agebantur; ipseq; prior volentes omnes ad certamen prouocauit. Verum neq; hunc laborem Eurysthenus inter duodecim recepit, quia spe mercedis illum absoluisset. Deinde cum Hercules audiueret iuxta Stymphalum Arcadiæ lacum, apud quem Iuno educata fuit, eratque celebre Dianæ templum, aues esse quæ humanis carnisbus vescerentur, ad has cædendas iussus accessit. Fuerunt qui dixerint Stymphalides vocatas aues non à Stymphalo lacu, vel flumio, vel palude Arcadiæ Stymphali, sed heroë quodā Stymphalo, cuius & ipsius uxoris Aues vocatæ filiæ fuerunt, vt sensit Mnaseas. Has occidit Hercules, quod ipsum hospitio non accipissent, acceptis tamē Molionibus. Alij & aues has fuisse memorant, & non sagittis cæsas, sed , cum iuberetur tantum abigere, crepitaculorum æneorum à Pallade acceptorum tinnitu ab Hercule exterritas in Aretiam insulam ex Arcadia conuolasse, vt sensit Pisander Camirenus, & Seleucus in miscellaneis, & Charon Lampacenus. Has etiam Ploidas vocarunt, vt aic Apollonius lib. 2. Argonaut.

Ἄστρος Ηρακλίης ὁ πότε τὸ λαθεῖται ρυάδιλαδι,
πλούσιας δρυνεῖσας στυμφαλίδας ἐστιν λίμνη
ἄποδαντο οἰστε, τὸ μὲν τὸ ίγώ αὐτὸς ὅπων ποιε.
ἄλλοι δέ χαλκέων παταγλῶνι χρεῖ τινάσσου
δέποτε ποιεῖ παρεμήκεος· αἴδε φίβοντο
πηλεὺς ἀτυχητῶν ποδόδεματι κεκληγάσαι.
Sed neq; ut Arcadas amperunt enim Herculū, arcu.

Hic prius Herculeum robur misbi cernitur: olis
Hunc Alcmena Ious peperit coniuncta superno,
Cum latuit Phœbus longas tres ordine noctes
Continuas carnisq; die sol, lumine soles.

Aiunt enim Alcmenam Thebani Amphitryonis fuisse uxorem, qui cum aduersus Teleboas Ætoliae populos militaret, & exercitum duceret: quia ita nubentis Alcmenæ promiserat, quod fratris eius cædem viceretur, huius captus amore Iupiter sumpta Amphitryonis forma, ut ait Plautus in Amphitryone, domum antediem ingressus, illa per fraudem, ne vim inferret, potitus est. Nam Teleboæ Taphum insulam vocam Echinadum incoluerunt, qui prius habitabant Acaeaniam. hi cum essent rapacissimi, omnibusque infesti, Argos profecti Electryonis patris Alcmenæ boues abegerunt: qua ex re orto prælio & ipse Electryo & eius filij in ea pugna ceciderunt. etenim ut scriptum fuit ab Herodoro, qui bellum illud descripsit, quatuor filij ex Andromeda Perseisque nati sunt: Sthenelus, Meleager, Alceste, Electryo, qui communis imperio post Persei mortem regnarunt. E Meleagre nata est Hippothoe, de qua & Neptuno Pterelas, de quo Teleboas & Taphus. Quidam ferunt bellum exortum inter hos fuisse, quia Teleboæ vi sortem auitam ab Electryonidis repetere, cum illam iure assequi non possent. atque cum ex Amphitryone prægnans esset Alcmena, tamen, ut ex se etiam conciperet, dicitur Iupiter tres noctes in unum coniunxit, quod spatium totum in exprimento Hercule absumpsum: non enim lat erat spatzij nox una tantæ plantandæ arbori. Deinde cum negligenter exceptus fuisset reuersus Amphitryo, causam percunctatus est ab Alcmena, audiuit priore nocte sui similem domum adiuisse: tum intellexit à Tiresia Iouem cum Alcmena concubuisse, ut testatur Atheniensis Apollod. libro 2. Natus est igitur Thebis Hercules Ioue patre, matre Alcmena, ut testatur Hom. in hymno in Herc. hoc pacto:

Ηρακλεα διος γὰν ἀέσομαι, οὐ μίγ' ἄριστον
γένεται τὸ πτυχθωνιαν θῆρης ινὶ καταλιχέροισιν
Αλκεστίη, αγχθῶσι κελαστρῷ τοι προνιώντες.
Alcidē canimū natum Iouis: edidit illam
Præstantem Virtute virtu mortals bus, arctè
Magno Alcmena Ious coniuncta in amore superno.

Dixerunt

Dixerunt tamen poetae Herculem filium etiam Amphitryo-
nem, ut ait Euripid. in Hercule insano:

τις τοι διὸς συλλεκτός εὐκ οὐδὲ βροτόν
ἀγύηστος αὐτοφτέρων, οὐ πάλαιος ποτε
ἴτικτος ἐπαρτίστε, πατέρα τόνδι Νέραχλέος.
Cum non Ionus vinalis est mortalium
auditus Amphitryo, satyrus de Perses
Alcas. & abus quis fuerit pater Herculis?

Habuit Hercules fratrem natum eodem partu Iphiclum una
nocte iuniorem, sororem verò Laonomen, quam Polyphe-
mo nupsisse memorie proditum fuit. Iphicli mirificam cele-
ritatem pedum descripsit Orpheus in sacro sermone, & incre-
dibilem levitatem in his carminibus:

εἴδε μήτε οὐδὲ φθίζος εὔκινομα ρέζων,
εἴδε λοιφίκλου διώπροντα δάζοιο.
εἴπε καὶ ἀνθερόκυασπι πτίτειχον, εἴδε τι καρπὸν
εἰστι ἀνέσυρε γῆμα φίρων πιλήσιν αὐτον.
Non poterat fugisse Deos qui turpis patrat,
Sed licet Iphiclo multo velocior ipso;
Quae super extremis segetum currebat aristis,
Nec siccis fructus laudebat pondere planta.

Scriptum reliquit Paus. in Boeoticis Iunonem odio pellicis Al-
cumenae commotam, cum sciret instare tempus propè pari-
endi, mulieres veneficas immisisse, quae partum impeditent.
Fenit eo tempore Historis Tiresiae filia veneficas illas astutia
clausisse: nam è loco quodam, unde ille facilè audire possent ex-
clamauit, Alcmenam peperisse ea voce illæ deterritæ ac dece-
ptæ statim abierunt, quare Alcmena illico enixa est. Alij diuer-
sam ab hac rationem tradiderunt, quippe qui non impeditam
fuisse dicant à Junone Alcmenam quo minus pareret. sed cum
bonum mēsem ageret Hercules in utero matris, & septimum
Eurystheus Stheneli filius, fama est iurasse louem alterum ho-
rum alteri imperaturum, atque ad illum pertinere imperium,
qui prior natus eodem die fuisset. Id cum sensisset Juno, septi-
mestrem Eurystheum ex utero matris exire fecit, at Herculis
ortum in primum diem mensis decimi usque protogauit, ut
ait Theoc. in paruo Hercule:

Νέραχλίστηκά μήτεροι ιόντα ποχ' αὐτοδάτοις
εἰλαμένας, καὶ νυκτὶ ηὐάσπερον οὐ φικλῆσα.

*Alcidē decimo prognatum mense decora
Alcmena, atque ſa muorem nocte Iphiclem.*

Eumolpus autem ille qui librum de mysteriis composuit, scripsit Herculem primū quidē fuīſe inuifum Iunoni propter matrem pellicem, at placatam fuīſe à Pallade, cuius etiam hortatu Iuno Herculi lac p̄t̄buerat paruulo, eumq̄ fecerat immortalem. Huic eadem nocte, quæ fecuta est pri-
mum nativitatis diem, Iuno ſub mediā noctem duos ferociſſimos angues immissit, à quibus ictus nemine p̄t̄ficio inter-
iret, ſed Hercules dicitur ambabus manibus illos apprehenſos ita conſtrinxisse, ut illæſus statim hos compreſſerit, ut ait Ouidius in Deianira:

*Tene feruus geminos preſſe tenaciter angues,
Cum tener in cunis iam longe dignus erat?*

Quod etiā Theoc. plani expressit in paruo Hercule hoc pacto:

*αὐτος δὲ τρίφυτη μασονυκτική οὐδέποτε πόρκτος
αἴρωνται αὐτούς, ἐδὲ ἀμφάνι μίγανθωμον.
τείμος ἐδὲ αἰνὰ πίλαρχα δύω πολυμάχωντες ἐρι-
κυανίας φρίσοντας υπὸ απέραντοι δράμοντας πορσταν.*

*Sub mediā noctem quando Urſa illabitur Gudus
Orion a prope, iisque humerum cum protulit altum;
Ingeniosa duos immissit Iuno chelydros*

Tergorsib⁹ nigra, ſpirantq; ingentib⁹ atros.

Deinde exequitur quo pacto Hercules ſine lacrymis & intrepidus ambos illos compreſſerit. Apollodorus tamen libro 2. iam octo menses natum Herculem inuitatæ magnitudinis angues à Iunone immissos compreſſiſſe memorat. Alij verò, inter quos fuit Pherecydes, hos angues non à Iunone ſed ab Amphitryone immissos tradiderunt, ut experiretur uter eſſet Iouis filius, atque Iphiclem territum cum eiulatu aufugiſſe, Herculem illos comprehenſos ſuffocasse. Ceterum ubi Pallas ad Iunonem accedens periuafiffet uti mammam p̄t̄beret in-
fantis, cum puer ſupra ætatē violentius ſugeret, auunt Iunonem indoluſſe, ac puerum proieciffe. Alij dicunt quod cūm Hercules lac retinere non poſſet, illud in cœlū deciderit, ac fecerit viam lacteam inde vocatā. Alij tamen dicunt iſtud accidiſſe quo tempore lac in ſaxum expreſſit ut iuſſa fuerat, quod obtulit Saturnus: quod alij de Mercurio dixerunt, quam opinionū de via lactea varietatem ita mirificè attigit Marcus Manilius in his:

Nee

Nec misericoclanda est forma Gulgata Gestuosa,
 Mollior è necto laetus fluxisse liquorem
 Pectora regina Dianam, calumque liquore
 Infecisse suo: quapropter laetem orbis
 Dicitur, & nomen causa descendit ab ipsa.

Deinde cum Hercules adoleuisset, iaculandi artem fuit à Teutato Scytha pastore, ut ait Ilacius, edocitus. Alij à Rhadatmano, hanc artem illum didicisse malunt, alij ab Amphitryonis pastoribus, alijs à Chirone & Theseiade: cum tamen Theseocritus ab Eurylo quodam edoctum iaculandi artem scribat, ut sensit etiam Apollodorus. A Lino Apollinis filio literas didicit, ut fama est: musicam ab Eumolpo: iuictam & artes ceteras ludicas ab Harpalyco Mercurij & Phanopes filio, velut sensit Apollodorus: ab Autolyco currit agitare, & equitandi peritiam ab ipso Amphitryone perceperit. Qui fuerint magistri in singulis facultatibus, testatur Theseocritus in his:

γράμματα μὲν τὸν παῖδες γίγων Λίνος ἐξιδέξει,
 ψὲς αὐτούσιοις μάλισταν δέ τιγρυπτος Ήρως·
 τότες δέ ιστανται καὶ ἵππους κοπούνται διέσωται
 εὔρυτης οὐ πετέρος μαράθων ἀφύιος ἀρσύρων.
 αὐτῷρες οὐδὲ τονικος, καὶ ἄμφω χῆρας ἵπλαις
 πυξίδοις φόρμηι φιλαμμονίδαις Εύμολως.
 δοτὰ δέ ἀπὸ σκελετῶν ίδρος ρόφοις Αργόειν ἄνθρες
 ἀμπλεοεσφάλμοντι πελασμασιν, δοτά τε πύκτης
 δρυοῖν, μαστικοῖν, ἀτ' οὐ γάπαι πεπισθεντες
 πυγμάχοι οὐδέροντο παλαιομάται σύμφερα τέχνα,
 πάντ' οὐ μαθεῖται μίδιασκόμδιος παρὰ παιδὶ¹
 λέρταλύκη φαντᾶς.

Hunc Linus edocuit sapientum scripta priorum
 Perrigil, & claro Phœbus de semine natus.

Fletere at arte arcu, emittere & arte sagittas
 Edocuit dines patris hunc Eurytus agni.

Eumolpus vocem formans finxit & idem

Ad citharam digitoq; rudes, dextramq; tremendam.
 At quecumque fuit membrorum ars apta palestra,

Qua struere viros, & decepere viscissim;

Qua foret ars pugilum, & grauisbus decernere loris,

Quaque graues pugiles reperere ex arte dolose,

Hac à Mercurij docens de sanguine creto.

Harpalyco, Phanopesque.

Fertur Lium cithara percussum interemisse, quia ab illo vapulasset, cuius etiam caesam dixit adhuc puer. In Astronomicis autem rebus magistrum habuit vitum sapientissimum ac optimum Chitonem. Alij dicunt à Castore armatum pugnare didicisse. Quare omnibus ingenuis artibus à singulis in quavis facultate præstantibus hominibus fuit institutus. Hercules insigni corporis magnitudine ac proceritate fuisse dicitur: quippe quem scripsit Heraclides Ponticus quatuor cubitorum & vnius pedis longitudinis fuisse. Ion preterea Chius & Herodorus in OEdipode Herculem tres dentium ordines habuisse memorat, igneumque splendorem ex oculis effudisse, ut ait Zezes hist. 105. Chil. Hercules, cum natus esset ea lege, ut Eurystheus Stheneli & Archippes filius fronde Iunonis prior natus illi imperaret, iussus est omnia quæ vbique pericula horronda viderentur subire, vniuersumque terratum orbem monstris horrificis expurgare. Primum igitur omnium laborum Herculi fuisse memorant leonem Citheronem: nam cum puer adhuc esset Hercules, ætatisque suæ annum decimum sextum, vel, ut alij maluerunt, decimum octavum ageret, essetque missus ab Amphitryone ad armentorum custodiæ, ne bis in magistrum peccaret, leonem interfecit, invulnerabilem, qui (ut ferunt) de Luna circulo descendebat, atque qui in sylva Nemea vagabatur, quæ fuit inter Philuntem & Cleonas, cum armenta sua laniaret. Memoriae prodidit Chrysostomus libro secundo rerum Peloponnesiacarum, Iunonem supplicium de Hercule sumere volentem Lunam in auxilium acciuiisse carminibus magicis vsam, quæ cistam spuma impleuit, è qua natus est hic leo. hunc Iris in gremio stringens in montem Opheltam deportauit, à quo eodem die Apælantus pastor fuit dilaniatus, ut ait Demodocus in rebus Heracleæ. Erat omnino leonis illius pellis nullo ferro penetrabilis, sicut Iuno instituerat, quæ implacabili odio Herculem insequebatur. In hunc Hercules multas sagittas frustra coniecit, neque læsir omnino: mox cum ad clauam ventrum esset, quæ multo ferro erat grauis, ut Socrates scripsit ad Idotheum: ut verò sensit Pisander, tota erat ferrea: & illa crebris verberibus comminuitur. Deinde leonem nudis manibus apprehensum vnguis dissecuit, atque ita occisi vnguis pellem de-
tractam

tractam invulnerabilem pro scuto in posterum gestauit, ut te-
statur Euripid. in Hercule insano :

σολήν τε θρόνος ἀμφίβαθμος ὡκάρα
λέοντος, ἥπιος αὐτὸς ἴωπλιζτο.
Ferique pelle tu leonis induie
Caput, fuit gestamen illud Herculis.

Quod factum est in monte exiguo Boeotiae Teumesso nomi-
ne. Mansit postea illa consuetudo, ut multi heroes pellibus pro
scutis vicerentur: nam & Theseus, & Ancaeus, qui fuit cum Ar-
gonautis, & Argus, & alij complures pellib. pro scutis vni sunt,
vtest apud Apollonium multis in locis, quod siebat ad Hercu-
lis imitationem. Fuerunt autem tres leones ab Hercule superati,
Heliconius, Lesbius, Nemeaus. Cum Thespis Rex Boeotiae
famam retum ab Hercule iam gestarum perceperisset, putauit
suis rebus optimè fore consultum, si cum quinquaginta filias
haberet, tandem praestantes robore corporis, & animi sapien-
tia filios ex illo susciperet. quare Herculem ad conuiuum in-
vitauit, & perbenigne, magnificeq; exceptum ita demum e-
brium fecit, ut omnes quinquaginta filias eadem nocte vitia-
xerint, praeter unam; quae ut testatur Paul. in Boeoticis, perpetuum
sibi sacerdotium potius indixit. Ferunt singulas earum mares
filios peperisse, praeter maioris & minoris aetatis duas, quae ge-
minos pepererunt. Fuerunt qui dixerint singulas singulis no-
ctibus cum Hercule concubuisse, quod sancte neque admirabile
esset, neque prorsus incredibile, non tamen Hercule dignum:
cum quidam adeo fuerint in Venetum propensi, ut vel septua-
gies rem absoluenterint, ut ait Theophrastus in historijs planta-
num. Cum celebritas nominis, & virtutis Herculeæ gloria in
dies cresceret, quia Hercules armis à Minerua captis Creonti
Thebanorum principi opem tulerat, cœsisq; Minyis & Ergino
Thebanam urbem obidente liberauerat agrum Thebanum
ab imposito per iniuriam tributo, ut scribitur; eius virtutē ad-
miratus Creon Megaram filiam in matrimonium illi conce-
dit. Istud fecit cum esset ephebus. nam missas ad exigendum
tribunum legationes mutilatas ē regione eiccit. Petente Ergi-
no autorē iniuriarum admiratus est audaciam Creon, nā erat
ad dēditionem propensus: at Hercules cohortatus coetaneos
ad liberandam patriam, ē sacris templis armaturam euulsi,

quam antiqui appenderat in honorem Deorum, cū omnia

arma priuata Minyæ ex vibes sustulissent, ne Thebani bellum renouarent. cum Erginus cum copijs aduentaret ad urbem, illi occurrens ad quasdam angustias viarum, fecit inutilem esse multitudinem copiarum hostilium, & Erginum trucidauit, & omnes propè eius copias profligauit. deinde repete victoria versus potitus est urbe Orchomeniorum, & reoiam Minyarum succendit, urbemq. funditus euerit. Quare Eurystheus suspectam habens eius virtutem, illum ad se accersiuit, & certamina imperauit. Cum Hercules nollet patere, Iupiter significatum mittit ne mandata detractaret, atque ex oraculo quoque Delphico intellexit esse voluntatem Deorum ut certamina absoluaret duodecim imperante Eurystheo. cum insignis metator illum cepisset, Iuno insaniam quoque immisit: quare filios è Megara suscepitos tanquam hostes ingulauit: post cum resciuisset, à congressu hominum diu abstinuit. Fama est igitur Hercules ante furorē siue insaniam filios Therimachum, Lannum, Creontiadem, & Deicoontem suscepisse è Megara, ut ait Apollodorus libro 2. alij voluerunt filios fuisse Herculis. Oritem Democoontem, Temphrantem. Deinde Argos profectus est ad absoluenda mandata Eurysthei. Famam autem fuisse inquiunt, quo tempore Hercules ad inferos descendit, illum fuisse mortuum: quare cum rediisset, Lycum Thebarum Regem Megaram uxorem suam ducere conatam interemit. Ea de causa ob Iunonis inuidiam ira percitus in omnes filios suos, quos è Megara suscepserat, fxeuit. Dixerunt quidam octo fuisse Herculis & Megaræ filios, in quos ille fxeuit, alij quatuor Herculis, at duos Iphicli, cum illi iuniorem filiam Creon coniunxisset. Ex insanientis Herculis furore composita est tragodia ab Euripide. Cum suos igitur, Iphiclique filios trucidasset, vel (ut alij malunt) in ignem conieciisset, exilio solum verit: deinde à Thestio expiatus Delphos se contulit, ac Deum percutatus ubinā esset habitaturus. Pythia Tirynthem respondit oportere illum proficiisci, Eurystheoque duodecim annos seruire, totidemque labores persoluere, atque ijs peractis demum inter Deos immortales receptum iri. Vocatus fuit vero Hercules tum primum à Pythia, cum antea Alcides dicerentur. Tiryntem igitur migravit, atq. primum omnium quidam illi imperatum dicunt ab Eurystheo ut Nemeum leonem invulnerabilem occideret. (Nam superiorem Citharoneum ijdem

dem fuisse, at non Nemorum putarunt, cū ē Citheronem monte primum irruisset in armenta.) Fabulatus est Anaxagoras in Luna fuisse latam quandam regionem, ē qua hunc Nemeus deciderit, cū Solem etiam non minus stulte magiam ferri igniti appellaret. est enim non ignobilis gravus stultitiae vel si nescias quid dicas, tamen vele de rebus propolis hanc vel illum partem stabilire. Ille igitur frustra exhausta pharetra cum clava feram infuscatus est, que cū in speluncam aufugisset bisorem, alterū ostium occlusit, deinde brachis circa collum coniectis, eo usque astrictam tenuit, donec suffocauit, & supra humeros sumptam Mycenas asportauit. Ceterum cū in Lerna Argui Mycenæq. agri hydra insignis esse diceretur & magnopere formidabilis, que in palude lacui proxima versabatur, que plura capita haberet, ut scripsit Camisensis Pisanus, iubet Hercules ab Eurystheo illam interficere. Versabatur plerunque & educata fuerat sub platano quadam ibi amplissima ad fontem Amymones, apud quem fuit etiam exsa. Dicunt hanc hydrā multa habuisse capita, siquidem Naucrates Erythæus septem, at Zenodotus Ephesius nouem, Heraclides Poticus quinquaginta illa fuisse tradidit: que quoties unum eorum cædebatur, priorum numerus duplicabatur continuò, nisi quis concisum reliquum colli thyrsum igni statim combussisset. Id cū cognouisset Hercules, nulli diligentie aut labori pepertit in illa optimenda. Afferunt eius hydræ venenum fuisse acutissimum, quippe cū sagitta illo veneno tincta Chironem propè subito interemerit, vel Polemōrem Centaurum, ut quidam maluerunt. Hūc autem vi doloris impulsum ad flumum ē Lapitho monte Arcadiæ defluente accurrisse, ut ibi vulnus lauaret: vnde postea teter odor dicitur flumini ex lotu vulnera diu permanuisse. Fuit enim hydra illa maleficum omnia & pestiferū hominibus animal: quippe que campestria omnia impetu facto denastaret, & in peccora agrosque vicinos crudelissime sauiret. Fabulantur Iolai opera auge vsum fuisse Herculem, nam in curru eō accesserat, cū ingens cancer hydræ opem tulisset, quem Hercules conculeauit: nam ex accensa sylua propinqua accensos torres Iolans ad Herculem attulit. Verum crediderunt hunc laborem, quia adiutus fuisse Hercules ab Iolao, non fuisse inter duodecim ab Eurystheo receptum. Deinde cū cerua

quædam pedes æreos haberet, atq; cornua aurea, apud OEno-
nen Diane sacra, neque quispiam mortalium posset illam cur-
su comprehendere, habitaretque in Mænalo monte, iubetur
Hercules illam Mycenæ adducere. Sed cum neque occidere il-
lam Hercules, ut Diane sacram, neq; vulnerare vellet, annum
totum currendo est insecurus: sed illa deniq; fessa in montem
Artemisium confugit, & ad Ladonem amnem iam iam tra-
natura capta est, & Mycenæ super humero deportata. Enim
vero dicunt Eurystheum adeò fuisse virtute Herculis percul-
sum, ut dolium æneum sibi ad laribulum comparauerit, neque
in urbem Herculem admitterer, atque omnia monstra ante
portam ciuitatis exponi statuit, atq; per Copream præconem
omnia illa formidabilia imperauerit. Sunt etiam qui dicant
Diane Taygette illam ceruam fuisse postea ab Hercule conso-
cratam. Præterea cum ad cædēdūn aprum Erymantheum
iussus proficiscerentur, à Pholo hospitio perbenignè accipitur;
qui vas etiam optimi vini in honore hospitis aperuit, ut à Dio-
nyso imperatum fuerat. nunc Centauri mirabili odore vini cō-
citat, ad Pholum accurrentes, in Pholum impetum faciunt vi-
num rapti. Centaurorum alij piceas cum radicibus euulas
pro armis habebant, alij saxa ingentia, alij lampades accensas,
alij magnas secutes. commissum est prælium. opem tulit Pho-
lo Nubes mater multum imbre offundēs, ac viam lubricam
fecit. Hercules opem ferens multos trucidauit, alios in fugam
vertit. Qui ceciderunt in acie Centauri insigniores fuerūt, Du-
pō, Thereus, Hippotion, Melachætes, Orius, Ilopies, Daphnis,
Amphion, Argius, Phrixus. Pholus tamē cæsos ob affinitatem
sepeliuit, atque sagittæ ē vulnere cuiusdam creptæ fortè cuspi-
de ictus, cum sanari non posset, interiit: quem Hercules ma-
gnificè sepeliuit in monte Pholoe ab illo vocato. Eo autē tem-
pore Phocidis ager vniuersus ob iram Diane, quia OEneus il-
lam meritis victimarum honoribus priuarat, ab a pro insignis
magnitudinis vastabatur, qui in Erymantho monte Arcadiæ
natus fuerat, quem Hercules à Centaurorum cæde prosechus,
vincitum ad Eurystheum deduxit, cum illum ē quodam fru-
cteto propriæ altam niuem defessum extraxisset. Postmodo
cum Augias Rex Elidis ingens stabulum trium milliū boum,
quod erat simo resertissimum, haberet, iubet Eurystheus Her-
cule hoc uno die purgare. Cum Hercules cō accessisset, pactus
fuit

turba esse posset, quæ cùm certa supplicia flagitiosis statuerit,
mox nullam habeat viorum honorū rationem: quippe cùm
illa sola felix futura sit, quæ ad bonos, honores & magistratus
detulerit: id quæ fecerit, tanto erit ceteris ciuitatibus prestantior
ac felicior, quanto magis in hoc agendo fuerit studiosa.
Satis eius quod dico, præclarum erit argumentum Romano-
rum imperium ad viros bonos vel exteriores saepe delatum, at-
que Athenienses etiam multos viros bonos exteros sepius
summae reip. præfecerunt. At contrà ciuitas illa, quæ non nisi
suis patet ciuibus, quæ foræ in perpetuum occlusit exterorum
virtuti & fortitudini, quæ nulla etiam habita ratione probita-
tu inter suos ciues, ad quosvis vel improbos magistratus detu-
lerit: quæ sceleribus pœnas, at nulla præmia virtuti, vel etiam
panis pœnas interdum improbitati proponit: quo pacto nō
& segnis & libidini dedita esse potest: quo pacto non stulto-
rum ac scelerorum hominum fiet iniquissima tyrannis? quo
pacto non immemor acceptorum benefiorum, aut etiam
angustata: quo pacto non inter scorta consenescat, & marcescat
in otio: si enim non potest ut animus hominum nihil agat,
qui nisi honestis exercitationibus teneatur, ad turpia quæque
& impura studia deferatur necesse est: nam vbi foræ occulæ
sunt virtutibus, illæ necessariò patientiæ & sceleribus; cùm
aliquid omnino sit agendum.

De Hercule. CAP. I.

NE O V Z aliud sanè quidquam Herculem omnium mon-
strorum, latronum, maleficorumque hominum domi-
torem & cuersorem præter gloriam virtutis illustravit: qui
tantum nominis & gloriæ apud omnes homines consecutus
est, quantum nulla ætas unquam delere possit: cuius in hono-
rem templo, altaria, ceremoniæ, sacerdotes fuerunt instituti;
quod illi neque nobilitas generis, neque sola vis corporis, ne-
que amplissimum imperium, sine sapientia, animiq; magni-
tudine concedere poterat. Fuit Hercules Iouis & Alcmenæ fi-
lius, testatur Orpheus in Argonaut. his carminibus:

πενταδιάβολος ἡρακλης ἐγένετο,
εὐτίκτης αἰχμιώτης ιεροτελεῖστος,
ἡμετέρη προστόλιον μὲν ἀλεπίτηστο σεβερες αἴγυλος
θύλαρε, δολεχη δ' ἵππουμέτρος τάπτωντος ὄρφην.

V 2

*Ploides inde lacu volucres Stymphalidas Gella
 Pellere se potuit: nang, hoc ego lumine sedi.
 At idem se manibus crotalum pulsavit in alta
 Existens specula prospexit ans, prorsus illa
 Cum clamore procul longuentes iterus servunt.*

Nam ferrut crotalum illud, quo Stymphalides volucres exterruit, à Vulcano fuisse factum, quod Pallas eò adeunti Herculi concessit. Fuerunt sanè aves, quæ Stymphalides vocantur, in locis Arabiæ desertis nihil magis quam leones aut pardi mites hominibus, siquidem vel ferro vel ère testa corpora rostris percutientes integumenta effringebant facillimè: quare postea inuentus fuit cortex, quo homines testi si percuterentur rostris, illæ defixo rostro in illo libro, tanquam visco, aut aliqua tenacissima materia caperentur, ut ait Pausanias in Arcadicis. Fuerunt autem ibibus Ægyptijs persimiles, sed rostro rectiore ac validiore, corpore multo maiore. Hæ vocatae sunt in Arabia etiam Stymphalides, ad eanī formam fortasse, quæ aliquando in Arcadiam conuolarunt, & ab Hercule fuerunt repulsi. Memoriè prodidit Timagetas Stymphalides illas, quæ repulsa fuerunt ab Hercule, alas & rostra & vngues habuisse ferreas, quas modò *εἰδη ποτίους* ferreis alis scilicet, modò *εἴδη ποτύχους*, hoc est vnguiibus ferreis, modò *εἴδη ποτύχους* rostris ferreis nominavit. Post fugam Stymphalidum tauri illius domandi, & adducendi labor successit, qui fuerat Neptuni ira in Cretenses immisus, totamq; Cretensem regionem populabundus vagabatur. Nam multa animalia varijs temporibus ob iram Deorum Græciam inuaserunt magnitudinis & ferocitatis admiranda: sicut leo Parnassus & Nemeæus, aper Calydonius & Erymanthus & Crommyonius. Fabulantur quod cum Minos tori mari, quod Græciam alluit, imperaret, nihilo maiorem honorem Neptuno, quā Dīs ceteris impartiuit: quamobrē iratus Neptunus taurū hunc ignem efflante nati bus in eius regionē immisit. Fuerunt qui dixerint, Minoem voulisse quod priuū sibi se obtulisset, vt diximus in Minoe, atq; hunc taurū in sua armamenta seruasse: quare Neptunus illi futrem immisit, vt omnia deuastaret. Alij dixerunt hunc taurum per fraudem Minois in Atticum solum fuisse deportatum, qui multos Athenienses cōculavit, vt quemq; obuium easfus tuvit, atq; inter ceteros Androgeum Minois filium: quicin cum ille

pcc

per infidias obtruncatum putasset, comparata clavis bellū Atheniēs intulit. Hic idē taurus ut ductus fuit ad Eurystheū, ut qui esset facer, ab Hercule dimissus Marathonium agrū rursum vexauit, quem dicunt nonnulli Diana & Marathonē fuisse postea à Theseo maestatū. Apollodorus putauit fuisse taurū qui triā mare portauit Europam. Deinde cū Diomedes Thraci Rex Cyrenes Martisq; filius equos ferocissimos & crudelissimos, ignemque spirantes in Tyrida oppido humanis carnis aleret, quibus captos hospites laniando exponebat, ab Eurystheo iubetur illos adducere. tum verò Hercules ad Diomedem profectus, ipsum primum captum suis equis lacerandum crudeliter exposuit, equosque ipsos post eū Diomedem alij ab Hercule trucidatos, alij ad Eurystheum ductos arbitrantur quos ille cū ad Olympum montem in pascua missus, seruntur fuisse à feris laniati. Neque illud censuerim pretermittendum, quod cū in agrum Epidauriorum venisset, ad collem quandam iuxta viam oleam manu capiens circumdixit, quæ illam figuram accepit ut Versilis vocaretur, essetque omnibus exteris admirationi, non procul à templo nominata Coryphae Diana. Imperauit illi postea Eurystheus, ut Hippolytæ Amazonum reginæ baltheum, quem pulcherri-
mum esse audiuerat, ad se afferret, quem Admete filiæ largiue-
ta. quæ tamen nonnulli non Hippolytæ, sed Dijlycæ esse
miserunt: at Ibycus filiæ Briarei. Tum Hercules cū vna na-
mā Amazonas traieccisset, Mygdonem & Amycum fratres
iter impedire conantes in Bebrycia obtruncauit, ac vniuersam
Bebryciam depopulatus Lyco Deiphili filio, quem secum addu-
xit, largitus est: qui Bebryciam postea Hieracleam in hono-
rem Herculis nominauit. Cū Themiscyram Hercules ap-
plicuisse, Amazones comparatis copijs ad defensionem se ac-
cincterunt. commisso prælio illi prima ex insignibus occurrit
Procella, sic à velocitate dicta, secunda Philippis, tum Pro-
thoe, post Eribcea, deinde Cæleno & Eurybita & Phœbo Dia-
næ comites, quibus omnibus cæsis Deianiram & Asteriam &
Murpen & Tecmessun & Alcippen cepit. Melanippe fortissi-
ma prius credita imperium amisit. Hic Hercules cæsis insig-
nioribus Amazonibus, reliquisq; in fugam versis eam natio-
nem penitus deleuit. deinde Hercules Hippolytam Theseo e-
ius expeditionis socio conceellit. Idem cū reuerteretur

ad Eurystheum, reperit Hesionem Laomedontis filiam, quam ob iram Neptuni Laomedon Deorum respōsū illi ceto quem Neptunus immiserat, exponere iubebatur: quam Hercules à ceto liberavit. Verū cum præstantissimos equos ob id beneficium Laomedon Herculi promisisset, neque tamen dedisset, indignatus Hercules ob hominis fallacias Troiam aggressus regem obtruncavit: Hesionenque Telamoni, qui prior murum concenderat, largitur: concepsitque Hesione ut quem vellit: è captiuis emeret; atq; illa fratrem Podarcim emit, qui postea Priamus illa de causa vocatus est. Nam fuit non solum Troiam nauigasse, sed etiam subiugasse Amazonas, & occidisse Alcynem Telamone socio, cuius amicitiam ita ariegit Theocritus:

*αὐτῷθ' ἡ φεκλῆ τούτη ἀσύμφατη τελαμῶν,
εἰ μίσχαμφω ἵταροι ἐπέδαινοι τράπειαν.*

*Alcīdī magno, atq; intrepido Telamoni,
Qui mensam socij consuhabantur ad ūnam.*

Deinde Tmolū & Telegonū Protei filios, qui hospites lucta superatos necabāt, ipse lucta suffocavit. idē Sarpedonē Neptuni filiū cōcumeliosum serumq; planè virū interfecit sagittis, post quam victoriam balcheum Eurystheo asportauit. Postea verò iussit Eurystheus, vt puniceos Geryonis Hispaniæ regis boues, qui hospites vorarent, ad se adduceret: quare ad illos opprimendos cōtendit. Dicitur Geryon Chrysaoris & Callithoe filius triplex corpus habuisse, canemque duorum capitum in Erythea, ac septem capitum draconem ex Typhone & Echidna genitum, qui boues ipsos custodiret. Habuit verò suæ crudelitatis ministrum impigrum atq; diligentem Eurytionem. Huc profectus Hercules, Geryone, caneque Orthro, dracone & pastore Eurytione interemptis, boues ex Oceani insula Gadira ad Tartessum per id temporis celeberrimā Iberiæ ciuitatem abiebat. Atq; vbi Ligys Alebionis frater, à quo Ligures postmodo vocati fuerunt, omnisq; Liguria nomen obtinuit, eius iter impedire conaretur, ab Hercule occisus fuit. at Alcyoneus Gigas cum Hercule ad Isthmum Corinthi cōgressus, dū is boues abigeret, saxum maximum iecit è mari rubro sumptum, quo viginti & quatuor homines occidit: nam cum tātum pondens vix duodecim plaustra perferte possent, id Hercules clava facile repulit, & illū occidit. saxum verò iacuit in Isthmo ubi agebantur

bantur certamina. His igitur in locis duas columnas Hercules trexit tanquam suorum laborum terminos: quarum alteram Calpen, alteram Abylen vocavit, posuitque eas in finibus Libyæ & Europæ. Neque tamen ubi haec columnæ fuerint erectæ satis conuenit inter scriptores, quoniam Dicæarchus, Eratosthenes, Polybius, & Græcorum scriptorum compilares ad Eutypi angustias illas erectas dixerunt. Hispani vero & Aphricæ gentes apud Gades esse putarunt; quod sensit etiam Dionysius in libello de situ orbis in his:

ταῦτα δὲ μέση τε τελείας ινίποτε γελθόντες,
ἀργεῖανδροις τεργεῖσθαι καὶ τούτοις οὐκ επανοίσθαι
τούτα περιττά τε πολὺ τεργαστον Ηρακλῆος
ιππανταῦτα μάχας τενταῦτα πάρισταντα ταῦτα φρεσταῖς.
Oblique narrare vixi, mihi dicite Musæ
Oceans Hesperis à gentibus incipientes:
Ad fines vobis sunt ercta forte columnæ
Herculeos (mirum) iuxta supremæ Gadira.

Fuit enim antiqua imperatorum consuetudo, ad quæ loca extrema cum exercitu vel classe penetrassent, ibi aliquando sua expeditionis relinquere monumentum: sicut Bacchus columnas duas magnas erexit in oriente, Alexander Indicæ militie terminos aras apud extremos Indos instituit, atque ordinauit, super quibus vota Diis immortalibus persoluit, ut testatur Scabio libro tertio. Verum cum boves Geryonis in Libyam per Iberiam Hercules abigeret, dicuntur Dercylus & Allobion Neptuni filij boum pulchritudine allecti, illos furtipuisse, & egisse in Hetruriam: a quibus cum taurus aufugisset, & transasset in Siciliam, Italiam postea nominarunt. Tyrrenorum enim lingua taurus Italus dicebatur. Cum Hercules venisset in Siciliam, iter fecit à Peloriade ad Erycem, cui apud mare nymphæ balnea paratunt. cum Eryx Siciliæ Rex taurum illum cepisset, neque repetenti Herculi reddere vellet, ad certamen ventum est, atque Eryx cæstu percussus diem suum obiit. dicunt tamen quidam non cæstu, sed palestra intemperium fuisse Erycem Veneris & Butæ filium, cum alter boves, alter regnum victori præmium proposuisset. Hercules victor regionem concessit fruendam incolis, donec aliquis affinis eam repeteret: atque Doricus Lacedæmonius post multis ætatibus illuc veniens, atque ibi Heracleam condidit, quam Carthaginenses fu-

spectam, ut nimis potentem deleuerunt. In Siculos etiam qui collectis multis copiis obuiam processerant, ac boues rapere conabantur, impetum faciens illos profligauit, ac multos occidit, inter quos fuerunt insigniores Leucaipis, Pediacerates, Baphonas, Gaugatas, Cygzes, Crytidas. Deinde boues, obtruncatis latromibus cum mare Ionium traiecerat, ad Eurystheum Mycenae deduxit, quos omnes ille Iunoni immolauit. Dicitur Geryon Hispaniae tunc imperans tres habuisse filios potentia & peritia rerum bellicarum insignes, qui singulari consilio & concordia in protegendo regno paterno vtebantur. Hercules aduersus bos militatus copias collegit in Creta, qui populi erant bellicosi, quippe qui primi omnium mortalium militaria stipendia mereuerint: quam etiam insulam ad gratiam Cretenorum insignibus honoribus affectus omnibus propè feris expurgauit, quare neq; serpentum, neq; luporum, aut ursorum semina ibi sunt relicta, aut cæterarum confusilium ferarum. Fabulantur Herculem post ductos ad Tartessum boues poculum suum Soli reddidisse: nam dicitur Hercules cum ad boues contenderet, Solis radiis nimiū calefactus arcum vel in ipsum solem intendisse; quare sol eius vires, & animi magnitudinem admirans, aureum poculum illi donauit, in quo Oceanum ad boues capiendos traiecit, ut ait Pherecydes in tertio libro historiatum. atq; ubi per Oceanum nauigaret in eo poculo, Oceanus cum vellet facere periculum constantiae & fortitudinis Herculei, illi insignem tempestatem immisit, qua poculum magnopere fluctuabat. Tunc iratus Hercules vel contra Oceanum arcum intendit, quod Oceanus veritus eius iram placare studuit, quamvis Theolylus in secundo libro Horatii in lebete nauigasse scribit. Fama est præterea Iunonem, cum nupissit, multas pomos, quæ aurea mala producebent, Ioui in dotem dedisse, quæ apud Hesperidas nymphas à draconem peruigili custodiebantur. Fuerunt Hesperides Hesperti fratri Atlantis filiæ, Ægle, Arethusa, Hespertusa, vel (ut aliis magis placuit) Ægle, Eretusa, Vesta, Erythria. Draco, qui mala aurea custodiebat, natus ex Typhone & Echidna esse dicebatur: qui centum capita habebat, variisque vtebatur vocibus. Inbetur postea Hercules ab Eurystheo aurea illa poma afferre, quæ vbi essent nesciens Hercules ad Nymphas iuxta Endanum in quadam spelunca habitantes contendit. Illæ docent

Netrum

Nereum hac de re esse consulendum, qui post interrogatus ab Hercule docet adeundum esse Prometheus, a quo quid esset agendum edocitus est dracone ipso interempto. Eo igitur interempto Hercules aurea mala decerpit, & ad Euryitheum deculit. Alij maluerunt illum admonitum a Prometheus fuisse ut Atlantem ad ea pro se mitteret, ac ipse tam diu coelum, dum rediret Atlas, sustineret. Multa sanè sunt certamina quae in hoc etiam itinere commisit, a Cycno ad fluuium Echedorum ad singulare certamen provocatur, qui fulmine cœlesti fuerunt dirempti. A Nereo deinde doctus fuit comprehenso, & in multas formas mutato, ibi essent mala, & Hesperides. Cum è Pyrenæis montibus per Illyricam regionem iter faceret, & in Libyam peruenisset, Antæum Terræ filium obuium habuit, hominem admirandæ proceritatis, quippe qui ad sexaginta & quatuor cubitorum longitudinem accederet, in omnes peregrinos inhumanum: quos secum luctati cogebat, & suffocabat. Hic cum Hercules ad luctam provocasset, ab eo penè extictus ter prosternitur, at erat ea virtute ut quoties Terram matrem attingeret, toties fortior resurgeret, quod sentiens Hercules hunc comprehensum sublimem a terra tamdiu sustinuit, quamdiu spiraret, donec vi Hercules brachiisque denique strictus expirauerit. Quam rem ego sanè nihil aliud significare crediderim, quam medicorum quoddam dogma, contraria scilicet contraria esse curanda, ut nomen Antævidetur significare, quod tamen potest ad multas politicas transferri actiones & iudicia, & ad utilitatem vniuersitatem humanae vitae, cum enim Hercules sol existat, terra frigida contacta recrueat, que nimio calore fuerint exusta, quamobrem revocat in vitam ipsum Antæum. sic namq; docemur calidis ægritudinibus refrigerantia medicamenta esse adhibenda, at non violentia tamen, ne propter antiperitas finit apostema. Neq; in rebus civilibus eadem ratione extrema esse posse utilia demonstratur. Illud autem significatur, quia ille attingentatum terram ardore solis propè extictus reuinisceret: nam contraria adiuanda est & excitanda vis naturæ, at non contranotum mole obruenda. E Libya vero in Ægyptum profectus Busirim Neptuni Lysianassæq; vel Libyes filium inuenit: qui ea crudelitate in externos ytebatur, ut aduenas quotquot comprehendederet, Neptuno patri, vel (ut alij malunt) Ioui immolare. Neq; enī

illud crudelitatis genus impune exerceri virtus Herculea passa
est: nam cum eisdem infidias, quas cæteris hospitibus, Hercu-
li parasset; & Busiris Neptuni, & eius filius Amphidamas, &
Chalbes pœco, aræ illius impuræ ministri, apud quam macta-
re hospites consueverant, apud eadem Iouis aram, manu Her-
calea occubuerunt. Cum verò Thebas ac per montes exterio-
res Libya proficisci retur, multas feras in locis desertis sagittis
occidit. Postea idem Hercules per Arabiam iter faciens, Ema-
thionem Tithoni filium violentum planè hominem, & in o-
mnes peregit nos immanis suetum, obuum habuit, qui trucida-
re & spoliare omnes aduenas consueverat, quem etiam ob-
truncavit. Mox ad Caucacos montes & Hyperboeos profo-
ctus, aquilam & ipsam Typhonis & Echidnæ filiam, quæ iecur
Promethei vorabat, sagittis transfixit, & Prometheus solitus
vinculis oleastri liberavit. Cum Acheloo, qui tauri formam
sumpserat, in Calydone collectatus, cornu eius fregit: pro quo
redimendo Achelous Amaltheæ Harmodij filia cotu HER-
culi largitur, quod ille omnibus fructibus refertum Ioui con-
fessauit. Fuerat enim illi Deianira desponsata, quo tempore
degebatur in Calydone. Ad conuicuum conuocatus OEnæ pin-
cetnam Architelis filium pugno occidit, quia aquas, quibus pe-
des lauerant, per inscitiam in manus fudisset, uti memoriæ pro-
ditum est ab Archilocho. ob illud facinus cum Deianira è re-
gione OEnæ exulauit. Idem Semnonidis filios Passalum &
Achemonem homines inhumanos & feroci comprehendit,
qui cædes, & furta, & rapinas pœmia fortitudinis vocabant.
Hos cum mater reprehenderet, ac diceret, nondum in virum
qui nigras habet nates, incidistis; ridebant. hi igitur dormienti
Herculi sacculum surripere conantes ab Hercule capiuntur,
quos ligatis simul amborum pedibus humero suspendit: at-
que alter in prioribus, alter in posterioribus partibus gestabat-
ur. Cum sine subligaculo esset Hercules, illique essent inter se
conuersi, eius pudenda & nates & yilos nigros videntes, ma-
tris recordati in maximum risum sunt conuersi; quod cum di-
dicisset Hercules, eos liberos dimisit. Idem Saurum traesflu-
num Erymanthum vocatum postea Sauri iugum viatoribus
infestum interemit. Idem Cacum Vulcani filium tricipitem
Latronem in Aventino monte oppreslit: idem Lacinum extre-
nam oram Italæ latrocinii infestantem trucidauit: idem

Coor.

Coon insulam diripuit, regemque Eurypylum cum vniuersa familia obtuncavit, quia exercebant caedes & latrocinia aduersus omnes filiamque Chalcopen cepit, e qua suscepit Thessalam filium, qui nomen dedit Thessaliae; quamvis alii inquirent non ob latrocinia Eurypyli patris, sed ob desiderium Chalcopeis Herculem Coon insulam fuisse populatum. Idem Pythagorium regem Euboeae profligauit, quia per iniuriam Bretonum regionem bello infestaret. Idem Albionem & Borgiensem iter suum impedientes cum ad Atlanticos montes properaret, de medio fustulit, in quo certamine defientibus telis cum in discordem vitæ venisset, Iouem precatus est patrem ut fibi tela suggereret; atque statim frequentissimus imber lapidens occidit, quo gigantes illi oppressi sunt, vnde locus dictus est campus lapideus in Galia Narbonensi. Idem Cycnum singulare certamen apud Pencum annem extinxit, quia is multos propositis singularis certaminis premis extinxerat. Idem Gigantes, quos Iuno aduersus ipsum educauerat, vel (ut voluit Timarchides) qui nati fuerant e sanguine Nemeai leonis, interemis: quos latrones fuisse in rebus Cyzicis scripsit Polygnonus. Dicitur & cum Alcyoneo congressus illum in Isthmo interemisse, quod tamen non prius fecit, quam illi Alcyoneus duodecim plaustra impedimentorum per summam contumeliam infregisset, unoque iactu saxi viginti & quatuor homines & nonnullos boues oppressisset, quod saxum postmodum fuit clava ab Hercule repulsum cum in ipsum coniiceretur, & Alcyoneus clava interemptus. illud saxum iacuit in Isthmo insignis magnitudinis, quod quinquaginta paria boum dimovere non possent, ut scriptum fuit a Thesco in rebus Corinthiacis, & a Theodoro in bello Giganteo. Cæterum compositis rebus Ibericis, bobusque Geryonis abductis, fama est Herculem Celtarum regionem peragrasse multos maleficos & impuros latrones obtuncantem, qui per monstra & feras varias significabantur, multis quotidie milibus in castra venientibus: atque urbem Alesiam condidit populosam & campam, quem liberam fecit ac metropolin regionis. Deinde in Italiam accedens Alpes fecit penias obtuncatis principibus latronum, qui viatores trucidabant ac diripiebant. Iter habuit per otam Ligusticam & per Tyrebeniam ad portum Herculis tum prius vocatum, peruenitque ad Tiberim, ubi pœnita-

condita fuit Roma. hinc in Palatium parvam urbem ita vocaram profectus à Potino & Pinario primaris ciuibis in hospitium est exceptus, quibus vaticinatus est fore ut ea urbs plenum felicitate & opulentia praestaret. Cum ad Cumicam planitiem postmodo venisset, Phlegræam vocatam ob scatentem ignem antiquitus, predictos Gigantes inuenit, qui auditio eius aduentu in una castra conuenerant, prelioque ingenti commisso Diis adiuuantibus victoria fuit penes Herculem, qui multos ex hostibus trucidavit. Ait ipsum Herculem ad fines Rheiæ Locridis peruenisse, qui cum labore itineris defessus vellet quiescere, à cicadis fuit infestatus: idcirco precatus est Iouem ut infestantes cicadæ vanescerent, inde nullæ in posterum etiam visæ sunt cicadæ in illa regione. Idem occidit Eurytum & Crearum Neptuni & Moliones filios: deinde duodecim Diis aras erexit, Ioui, Neptuno, Junoni, Palladi, Mercurio, Apollini, Gratiis, Baccho, Dianæ, Alpheo, Saturno, Rheiæ. Alij tamen senserunt tunc cæsos tantum fuisse ab Hercule Gigantes, cum bellum aduersus Iouem suscepissent, ut ait Horatius in libro secundo Carminum:

*domitorque Herculea manus
Telluris inuenes, unde periculum
Fulgens contremuit domus
Saturni veteris.*

Fama est post e Gigantibus victoriam Herculem suam clavam Mercurio cognomento Polygio consecrasse, quam dicunt fuisse ex oleastro, & repullulalite, actisque radiebus insignem arborem factam fuisse: quod forte posset non mirabile video, quippe cum dicat Virgilius oleas vel siccias pullulare, in secundo Georgico,

*Quin & caudisibus sectis (mirabile dictu)
Traditur è siccis & radix oleaginea ligno.*

Ferunt illum antequitam ad inferos descendenter ad OEnatus accessisse, atque ex fonte bibisse, qui inde labebatur: ob cuius vim tum omnium præteriorum malorum esset oblitus, fontem illum Lethium nominauit, ut ait in rebus Ætolis Demophatus. Hæc omnia sunt ab Hercule gesta antequam ad inferos descendenter. Enimvero non sat iste terra ad exanclandam virtutem Herculeam videbatur, quare iussit illum Eurystheus ad inferos adire, & inquit horrendum inferorum canem Cerberum